

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS
ARCHEOLOGIJOS SKYRIUS

Nr. 2585

Kulikauskas P.

KUNIGIŠKIAI-PAJEVONYS

Vilkaviškio raj.

Piliakalnio ir gyvenvietės 1964 m. tyrinėjimai

Vilnius

1996

1995 m. iš muziejaus gautas radinių iš Kunigiškių-Pajevonių piliakalnio 1963-1964 m. tyrinėjimų sąrašo ^{radinių} rankraštis, kuris su-
tvarkytas ir skyriaus archyve įregistruotas 47 numeriu (byla Nr. 47). 1996 m. iš P.Kulikausko gautas rankraštis - Kunigiškių-Paje-
vonių piliakalnio ^{ir gyvenvietės} 1964 m. dienoraštis. Tai storas sąsiuvinis, ku-
riame ranka juodu ir mėlynu rašalu vienoje lapo pusėje prirašyti
⁸³ 78 lapai. Keliose vietose (kitoje lapo pusėje) buvo ranka piešti
schematiški piešiniai ir brėžiniai.

Rankraštis nepasirašytas, bet jo autoriumi reikėtų laikyti P.Kulikauską.

1996 m. spalio mėn. tekstas perspausdintas mašinėle be jokių pastabų ar redakcijos. Piešinių kserokopijos pridėtos stengiantis laikytis rankraščio tvarkos. Bylos pavadinimas palikęs jos auto-
riams.

Vienas mašinarščio egzempliorius padovanotas Lietuvos Nacio-
nalini^{am} Muziej^{ui}aus.

1996. X. 30

A. Šimkus lyb

1964 m. archeologinius tyrinėjimus Kunigiškių piliakalnio^{uje} vykdė Vilniaus Valstybinio V.Kapsuko vardo Universiteto, Istorijos-Filologijos Fakulteto archeologijos ir etnografijos katedra. Ekspedicijos sąstatas buvo žymiai mažesnis negu 1963 m. Pagal Rektoriaus įsakymą iš 1964 m. birželio mėn. 15 d. Nr. R-242 į archeologinės ekspedicijos sudėtį įėjo: i. m. k., katedros vedėjas - P.Kulikauskas - vadovas, Jakaitis Algis - jaun. m. b., Dūdaitė Eugenija - jaun. m.b. ir Bešiniene Danutė - vyr. labor. Pastaroji buvo komandiruota į Čiobiškį, Ukmergės raj., kur buvo 5 stud. istorikai, atliekanti gamybinę praktiką. Ekspedicijos dalyviai atvyko į Pajevonį 1964.VI.22 d. - pirmadienį. Sekančią dieną jau buvo pradėti kasinėjimų darbai.

1964 metų ekspedicijos dalyviai statė savo uždaviniu plačiau patyrinėti piliakalnio aikštelę, padaryti didžiojo pylimo - pietrytinėje pusėje, išorinį pylimo skersinį pjūvį ir patyrinėti gyvenvietę.

Tam tikslui buvo pradžioje pradėta kasinėti du plotai iš karto. Drg. Jakaitis A., kaip ir pernai, darė pylimo skersinį pjūvį, o P.Kulikauskas tyrinėjo aikštelę. Tyrinėtų plotų numeracija buvo tęsiama pagal 1963 m. numeruotus plotus. Pylimo išorinis pjūvis buvo pavadintas plotu Nr.5, o pirmasis plotas piliakalnio aikštelės šiaur. pakraštyje pavadintas plotu Nr.6.

Plotas Nr.5

Išorinis pylimo skersinis pjūvis

1963 m. vykdant archeologinius kasinėjimus Kunigiškių-Pajevonio piliakalnyje, buvo tyrinėjama pietrytinėje piliakalnio aikštelės pusėje esančio pylimo šiaurės vakarinė pusė. Padarytas 13 m ilgio ir 6 m pločio pjūvis iki pylimo viršaus. 1964 m. birželio

mėn. 23 d. pradėti tolesni šio pylimo kasinėjimo darbai, kad išaiškintų jo įrengimo pobūdį. Tuo tikslu užnešamas tiriamasis plotas pietrytinėje pylimo pusėje nuo jo viršaus iki jo apačioje esantį skiriamąjį apsauginį griovį ir mažąjį pylimą. Šis 6x20 metrų plotas 135° p.r. - 315° š.v. kryptimi sužymimas skaičiais nuo 1 iki 20, o 45° š.r. - 225° p.v. kryptimi - raidėmis ABCDEF.

Pradėjus nuiminėti velėną, kr. CDEF - 12-19 ir kr. ABCDEF - 18-19 susidurta su pavieniais, pačiame paviršiuje esančiais akmenimis. Kr. ABCDEF-7-11 (griovio dugne ir šiaurės vakariniame mažojo pylimo šlaite) akmenų nebuvo, o kr. ABCDEF -1-6 (pietrytiniame mažojo pylimo šlaite) - susiduriama ištiesai su akmenų grindiniu.

Pašalinus velėną ir nuvalius polaidas žemesminėtuose kvadratuose akmenų grindiniai buvo pilnai atidengti. Kr. D (dalinei), E; F-1, 2, 3 ir ABC-3 akmenų grindiniai išlikę gana gerai; akmenys stambūs, dėti viena eile, o smulkesnieji - dviemis ir susimaišę su pilka povelėnine žeme, kr. ABCDEF-4-5 - grindinys gerokai apardytas, o A, B-6 ir A-7 - išlikę tik 4 keturių-septynių akmenų grindinio fragmentai. Jokių degėsių žymių tarp akmenų esančioje žemėje nepastebėta. Akmenų dydis įvairus, nors vyrauja vidutiniai ir stambūs: pav. vidutiniai - 15x11x9; 20x17x13; 32x10x12; 30x21x14; 13x12x12; 30x20x16; 14x17x23; 16x18x7; stambūs - 41x28x16; 45x20x23; 38x35x26; 30x24x18 ir pan.

Didžiojo pylimo pietrytiniame šlaite akmenų grindinys geriausiai išlikęs kr. ABCDEF-13, o kr. ABCDEF-12, 14-19 susiduriame buvo tik su paskirais akmenimis arba nedidelėmis jų grupėmis; po 3-6 akmenis vienas šalia kito. Kr. ABCDEF-13 esąs akmenų grindinys, panašiai kaip ir kr. DEF-1-3 ir ABCD-3 sudarytas iš 2-3 akmenų eilių (viena virš kitos). Greičiausia, sprendžiant iš akmenų išsidėstymo netvarkingumo, šie akmenys nuriudėję iš viršutinės pylimo šlaito dalies. Akmenų dydis taip pat įvairus, vyrauja viduti-

niai ir stambūs akmenys, maži - pavieniai.

Užfiksavus ir nuėmus akmenų grindinius bei pašalinus akmenis, kasantis gilyn, žemėje pasitaikydavo vienas-kitas atsitiktinis akmuo. Tik įsikasus kr. ABCDEF-16-19 70-80 cm, pradėjo dengtis vėl akmenų grindinio likučiai: kr. F-16 - trys akmenys, kr. EF-17 - septyni, kr. EF-18 - aštuoniolika ir A-18 - septyni. Dydis - analogiškas aprašytiems aukščiau akmenims.

Gana gerai išlikęs grindinio fragmentas atsidengė šiame gylyje kr. BC-17. Jis š.r.-p.v. kryptimi buvo 160 cm ilgio ir p.r.-š.v. kryptimi - 40-70 cm pločio. Įdomu, kad šis grindinėlis iš beveik vienodo dydžio akmenų, vidutinių ir smulkių, turinčių šitokias išmieras: 6x5x3; 12x7x4; 12x8x8; 7x6x5; 11x9x5 ir pan. Akmenys buvo atidengti tamsesnėje su degusių priemaiša žemėje. Kr. D-19 ir kr. D-17 buvo *atpreparuoti* dviejų sudegusių rąstų gabalai, kurių vienas (kr. D-17) turėjo 53 cm ilgio ir 16-19 cm pločio, o kitas (kr. D-19) - 56 cm ilgio ir 14 cm pločio (storio). Po jais šitokios žemės sluoksnelis tęsėsi 4-7 cm gilumon, o vėliau pasirodė smėlio su nežymia molio priemaiša sluoksnis.

Smėlio su molio sluoksnis, nuėmus akmenų grindinį ir sudegusius rąstus, išryškėjo kr. ABCDEF-13-19. Šis sl. buvo beveik visuose kvadratuose vienodo storio ir siekė 15-30 cm. Storiaus kr. 16 ir 17-ABC, apie 35 cm.

Kr. ABCDEF-1-8, 40-75 cm gilumoje nuo paviršiaus, pradėjo dengtis permaišytos žemės su smėliu sluoksnis, kuris siekė 42-60 cm storio. Jame pasitaikė kr. DEF-2-4 pavieniai akmenys arba nedidelės 3-4 akmenų netvarkingos grupelės.

Tuo tarpu kr. ABCDEF-9-12 dengėsi pilka žemė ir akmenys. Buvo nutarta šiuose kvadratuose esančią duobę - griovį, skiriantį mažąjį pylimą nuo didžiojo, išvalyti. Kr. ABCDEF-9,10,11 (dalinei)

atsidengė nuolaidėjančiai griovio dugno link esąs akmenų grindinys, geriausiai išlikęs kr. AB-9 ir 10, ir pavieniai nuo didžiojo pylimo ir mažojo pylimo nuriėdėję arba nuslinkę su žemėmis akmenys. Minėtasis grindinys tuėjo apsauginį griovį ir mažojo pylimo vidini šlaitą nuo slinkimo piliakalnio naudojimo laikotarpiu. Išvalius griovį nustatyta, jog jis buvęs 165 cm-170 cm gilumo (matuojant ties kr. F-10 ir ties kr. A-11 nuo prieš pradėdant kasinėjimus esamo ties šiais kvadratais paviršiaus).

Tolesnis tyrinėjimo darbai vykdomi kr. ABCDEF-13-19. Čia, po smėlio su molio priemaiša sluoksnėliu (aprašytas aukščiau), pradeda dengtis kr. ABCDEF-15-19 pilka žemė, gana smarkiai permaišyta. Joje pasitaiko mažų, netaisyklingų degėsių dėmešių, paskirų angliukų, surasta keletas mažų grublėtu paviršiumi puodų šukių, smulkių kaulų fragmentėlių. Įsikasus 100cm ties kr. 14, 15, 120 cm - ties kr. 16, 17, 130 cm - ties kr. 18 ir 19 paliekama nekasmama 1 m pločio juosta per kr. A-13-19 ir kr. 13-19, kad apsaugojus perkasą nuo galimos griūtės.

Pilkas permaišytas žemės sluoksnėlyje atsidengė ir keletas smėlio užpylimo sluoksnėlių. Žymiausias išryškėjo kr. BCD-15-18 ir 19 (dalinai). Kr. BCD-15-16 riboje ir kr. BCD-16 jo storis siekė 41-47 cm, o kr. CD-17-18 apie 18-32 cm. Permaišytos žemės sluoksnėlyje kr. BCDE-18 baigėsi 340 cm, o kr. BCDE-19 - 365 cm gilumoje nuo paviršiaus vientisu, 3-5 cm storio, degėsių sluoksnėliu, po kuriuo pasirodė nejudintassmėlis.

Kr. BCDE-14, 15, 90-120 cm nuo paviršiaus, atsidengė akmenų grindinio likučiai, geriausia išlikę kr. D-14 ir C, D-15, po kuriais, juos atpreparavus, pasirodė vientisas, analogiškas nurodytajam, kr. BCDE-18, 19, degėsių sluoksnėlis, turįs 5-7 cm storį. Giliau - nejudintas sluoksnis smėlio. Tiktai kr. BCDE-16, 17 permaišyta žemė tęsėsi gilyn, žemiau kr. BCDE-14, 15 ir kr. BCDE-

18,19 esančio vienodame lygyje horizontalaus degusių sluoksnelio. Kr. BCD-17, 342 cm gilumoje nuo paviršiaus pasirodė statmeni apdegę rąstai, sukasti vienoje linijoje per kr. BCD-17 vidurį. Pašalinus aplinkinę permaišytą žemę paaiškėjo, jog tai yra buvusiam iškastame griovyje įrengtos apsauginės rąstų sienos liekanos.

Šio griovio būta 130 cm gilumo, plotis viršuje siekia 115-140 cm pločio, apačioje - apie 65-70 cm pločio. Vidinė griovio siena statmena ir prie jos priglausti vertikaliuoje padėtyje esą rąstai; išorinėje pusėje, prie rąstų esančių vertikaliuoje padėtyje, horizontaliai kloti dviem eilėmis, viena virš antros, kiek smulkesni rąsteliai.

Vertikalūs rąstai, atidengti kr. B (dažnai), C, D-17-septyni: I-sis, kr. B-17, yra 15 cm storio ir 50 cm ilgio, išlikusi žemutinė jo dalis. Nuo jo 24 cm atstumu - kr. C-17, - antrasis rąstas, turįs 14 cm storio ir 33 cm ilgio; III-sis - 27 cm atstume nuo II-jo yra tame pačiame C-17 kr. 22 cm storio, 89 cm ilgio; IV-sis beveik liečiasi su III-ju, iš stambiausias: 49 cm storio ir 71 cm ilgio (galimas dalykas, kad pastarasis rąstas buvo skeltas pusiau, nes apvalų statant jis nebūtų tilpęs vienoje linijoje su kaimyniniais, tuo tarpu išorėn jis nėra žymiau išsikišęs, o vidinėje pusėje nepastebėta jo buvusios antros pusės apvalumo žymių; V-sis rąstas yra kr. C-17 22 cm atstumu nuo jo, gan blogai išlikęs, apytikris storis 11 cm, ilgis 35 cm; VII-sis yra 7 cm atstume nuo VI-jo, turi 25 cm storio ir 34 cm ilgio.

Horizontalūs rąstai viršutinėje ir apatinėje eilėje vienodo diametro, 7-12 cm storio. Galima buvo pasekti pagal medienos išsidėstymą 4-ris stambesnius ir du smulkesnius fragmentus. Viršutinėje eilėje, kr. B, C-17 esąs rąstas buvo 32 cm ilgio, smarkiai sudegęs, apie 7 cm storio. Kiek žemiau, besiliečiąs su pirmuoju, kr. C-17-40 cm ilgio 18 cm storio rąstas. 26 cm žemiau nurodytųjų,

atskirta permaišytu smėlio - antroji, žemutinioji rąstų eilė. Joje, esąs kr. B-17 21 cm ilgio 16 cm storio rąsto fragmentas, gerai išlikęs, beržinis (išlikusi tošis). Šio tęsiniu yra 45 cm ilgio 14-20 cm storio stambus fragmentas (kr. C-17), besiliečiąs galu į 120 cm ilgio ir apie 18 cm storio rąstą, kuris savo vienu galu paeina po nenukasta dalimi E-17. Kasantis gilyn po atidengtais statmenais ir horizontaliais rąstais 50 cm buvo matomas pilkšvas permaišytas smėlis, o po to pasirodė nejudintas smėlio sluoksnis ir tolesnis kasimas nutrauktas.

Pylimo pietrytinės pusės (pl. V)
rytinis pjūvis

Vykdamas pylimo pietrytinės pusės tyrinėjimo darbus, buvo įsikasta rytinėje pusėje sekančiai: ties kr. 1-60 cm ties kr.4-165cm
" kr. 2-102 cm " kr.5-180cm
" kr. 3-130 cm " kr.6-176cm

ties kr. 7-170 cm	ties kr. 14-172 cm
" kr. 8-125 cm	" kr. 15-240 cm
" kr. 9-195 cm	" kr. 16-290 cm
" kr. 10-165 cm	" kr. 17-420 cm
" kr. 11-175 cm	" kr. 18-350 cm
" kr. 12-200 cm	" kr. 19 (jo pradžioje) - 360 cm
" kr. 13-125 cm	(Gilumas nurodytas matuojant ties kr. vi-

duriu). Piūvyje matomas, palyginti, plonas velėnos sluoksnis, turintis apie 8-12 cm storio, po kuriuo yra pilka užpilta žemė. Pilkos žemės sluoksnis nevisuose kvadratuose yra vienodas: didžiausias kr. 5-6, 14 ir 17-18. Čia jis siekia 60-75-95 cm. Kituose kvadratuose jis plonesnis - 40-50 cm. Išimtį sudaro kr. 9-12 esąs griovys, kuris skiria mažąjį ir didįjį pylimą. Jis užpildytas šitokia žeme ištiesai, iki paties dugno, t.y. kr. 9-100 cm, kr. 10-145 cm, kr. 11-165 cm, kr. 12-80 cm.

Piūvyje, šiame sluoksnyje, matosi paskiri akmenys arba jų grupės - buvusio šlaito grindinio likučiai. Kr. 4 pradžioje, 32 cm nuo paviršiaus - 12x15 cm dydžio akmuo; nuo jo 24 cm atstume, 26 cm nuo paviršiaus - 9x2 cm akmuo. To paties kvadrato pabaigoje yra didžiulis 26x29 cm akmuo, prie kurio, kr. 5 - dar du panašaus dydžio akmenys, esą 44-50 cm gilumoje, matuojant nuo paviršiaus. Kr. 5-6 riboje, 35 cm nuo paviršiaus - 16x22 cm akmuo, o kr. 6 - du maži akmenukai. Kr. 7 ir 8 akmenų piūvyje nesimato ir tik kr. 9-jo pabaigoje, kr. 10 ir kr. 11 pradžioje nuolaidėjančiai, pradedant nuo paviršiaus eina žemėjančiai mažojo pylimo vidinio šlaito grindinio akmenys. Jie vidutinio dydžio: 10x14x9; 11x17x14; 8x7x5; 12x13x8 ir t.t. Su akmenimis susiduriame ir kr. 18. Čia piūvyje matoma 3-jo akmenų grupė; vienas jų gana stambus - 23x42 cm, dar kiti mažesni 16x19 ir 10x13 cm matomo dydžio. Be to, šiame sluoksnyje pasitaiko smulkių, neryškių degėsių dėmelių (kv. 3, kv. 15 ir 17), pavienių angliukų griovio dugne, kv. 10-11, ir kv. 13-14 apatinėje sluoksnio dalyje ir gan ryškių degėsių.

Po aprašytuoju pilkos žemės sluoksniu, piūvyje matomas ištinis degėsių sluoksnelis 3-7 cm storio. Ryškiausiai jis matomas kv. 12-15, mažiausia intensyvus kv. 1-6. Šis sluoksnelis - antrojo pylimo įtvirtinimo laikotarpio paviršius.

Apačioje degėsių sluoksnelio, kv. 1-8 matosi žemės su gausia smėlip priemaiša 50-65 cm sluoksnis, o kv. 14-15 apie 10-12 cm storio molio su žvyru kv. 15 dalyje - 19 - smėlio su nežymia molio priemaiša sluoksnelis, po kuriuo eina maišyta žemė. Kv. 13-15, maišytos žemės sluoksnyje, nežymiai kylančiai - akmenų grindinys. Piūvyje akmenys matomi kv. 13, 14 ir 15 dalyje - dviems eilėms, viena virš kitos, o kv. 15, artėjant į 16-tąją - trys akmenų eilės. Akmenys vidutinio dydžio, piūvyje jų šiuose kv. priskaičiuojama virš 50-ties.

Permaišytos žemės sluoksnyje matosi ir keletas smėlio sluoksnelių, kurių viens gana ryškus, esąs kv. 15-19; jo storis kv. 16 siekė virš 40 cm, o kv. 17-19 - apie 20-30 cm. Aprašytasis permaišytas žemės sluoksnius baigiasi kv. 18 340 cm, o kv. 19 365 cm gilumoje nuo paviršiaus 3-5 cm storio degėsių sluoksneliu. Tik kv. 16-17 eina gilyn į griovį ir siekia kv. 17 apie 400 cm. Griovys, esąs kv. 16-17 130 cm gilumo, 115-140 cm pločio viršuje, 65-70 cm pločio apačioje. Vidinė griovio siena statmena ir prie jos priglaustas vertikalioje padėtyje esąs rąstas, o išorinėje pusėje prie vertikalaus rąsto - horizontalių, vienas virš kito rąstų galai. Matomas vertikalus rąstas piūvyje apdegęs 18 cm storio, vidus išpuvęs, du horizontalūs rąsteliai, matuojant iš galo turėjo viršutinis 11, o apatinis 8 cm esamo storio. Jie taip pat apdegę. Kv. 13-15, po akmenų grindiniu, piūvyje matomas degėsių sluoksnelis, turįs 5-7 cm storio, po kuriuo seka nejudintas smėlis. Kv. 4-8, po žemės su smėlio priemaiša sluoksniu, matomas smėlis. Jo sluoksnius kv. 4-40 cm storio, kv. 8-60 cm. Po juo - plonas 6-8 cm žvyro ir molio sluoksnelis.

Griovys, skyręs mažąją pilią nuo didžiojo yra 165 cm gilumo, į apačią apvalėjęs, viršuje turįs 360 cm, o apačioje 80-100 cm pločio.

Pylimo pietrytinės pusės (pl. V)

Vakarinis pjūvis

Pylimo pietvakarinėje pusėje, prie vakarinės sienos įsikasta buvo sekančiai:

ties kv. 1-65 cm	ties kv. 11-220 cm
" kv. 2-90 cm	" kv. 12-280 cm
" kv. 3-112 cm.	" kv. 13-200 cm
" kv. 4-123 cm.	" kv. 14-230 cm
" kv. 5-145 cm	" kv. 15-240 cm
" kv. 6-142 cm	" kv. 16-285 cm
" kv. 7 ir 8 - 130 cm	" kv. 17-440 cm

ties kv. 9-175 cm.

ties kv. 18-432 cm

" kv. 10-180 cm

" kv. 19 pradžia - 460 cm.

Po velėna, kuri gana plona, atsidengęs piūvyje tamsios pilkos žemės (užpiltas paskutiniame pylimo aukštinimo etape) sluoksnis. Jo storis įvairus: kv. 1-7 - apie 50 cm, griovyje, kv. 9-85 cm, kv. 10-160 cm, kv. 11-130 cm, didžiojo pylimo šlaite, kv. 12-15 50-70 cm, o kv. 16-17 - 80-100 cm, kv. 18-150 cm, kv. 19-175 cm. Šiame sluoksnyje, kv. 1-5, kv. 9-10, kv. 16-18 matosi pavieniai akmenys arba jų nedidelės grupelės. Kv. 1- vienas 46 cm nuo paviršiaus esąs akmuo, 12x17 cm dydžio; kv. 2- du akmenys 45 cm. gil. (9x13 ir 8x6 cm); kv. 2-3 riboje - du (23x27 ir 11x9 cm) akmenys; kv. 4 - aštuoni (4 vidutiniai ir 4 stambūs) akmenys. Griovyje, lyginant su rytiniu piūviu, akmenų daug mažiau. Pvz. kv.9 - vos vienas 10x16 cm dydžio akmenukas; kv. 10-9 akmenų, besiliečiančių tarpusavyje, grupė. Šie akmenys yra griovio apatinėje dalyje, išsidėstę puslankiu, lyg būtų mažojo pylimo vidinio šlaito ir didžiojo pylimo išorinio šlaito (griovio šlaitų) grindinio liekanos. Pavieniai akmenys (viso 6 vienetai) matosi ir kv.16-18. Apart paskirų angliukų, stambesnių degėsių arba užpylimo tarp sluoksnių nesimato.

Po šiuo sluoksniu, analogiškos aprašytajam rytiniame piūvyje, degėsių sluoksnelis 5-7 cm storio. Ryškiausiai matomas kv. 11-14, silpniausia - kv.1-8. Degėsių sluoksnelio apačioje - sluoksnis permaišytas žemės su gausia smėlio priemaiša kv. 1-8 ir su nežymia smėlio priemaiša - kv.12-19. Jo storis nevienodas: mažjama pylime, kv.2-8, jis 50-70 cm storio, o kv. 12-14 - 80-140 cm storio; kv.15 jis siekia 180 cm, o kv. 17 (mažojo griovio vietje) - 312 cm storio; kv. 18 ir 19 - 250 cm.

Šiame užpiltame sluoksnyje (II-jame piliakalnio pylimo etape supiltame) matosi nemažas skaičius buv. grindinio akmenų. Jie koncentruojasi kv.2-4 (mažojo pylimo išoriniame šlaite) ir kv. 12-14 (didžiojo pylimo pietvakariniame šlaite). Kv. 2-4 akmenys yra išsidėstę nevienodame gylyje, jų devyni, dydis 17x20; 22x11; 23x25.; 14x19; 30x12 ir pan. Kv. 12-14 akmenys išsidėstę pačiame šio sluoksnio paviršiuje, nuolaidėjančiai šlaitu. Jų priskaičiuojama 23 vienetai, vyrauja vidutiniai ir stambūs. Dydis: 14x12; 3x11; 15x18.; 26x31; 43x24; 25x17; 28x19 ir t.t.

Po šiuo akmenų grindiniu, permaišyti žemės sluoksnio apačioje, kv. 13-14, piūvyje matomas smulkių, beveik vienodo dydžio akmenukų grindinėlis, turįs 124 cm ilgio. Akmenukai išsidėstę viena eile kv. 13 ir didesnėje kv.14 dalyje. Tik kv.14 pabaigoje 2-3 eilėmis. Piūvyje priskaičiuojame šiame grindinėlyje 17 akmenukų. Jų išmėros: 10x6; 8x7; 4x5; 9x11; 11x8; 7x9 ir pan.

Po aprašytuoju permaišytos žemės ir degėsių netvarkingomis juostelėmis sluoksniu, kv. 12-13 - 160 cm nuo paviršiaus gilumoje, kv. 14 - 185 cm gil., kv. 15-240 cm gil., kv. 16-287 cm gil., kv. 17-400 cm gil., kv. 18-406 cm gil. - pasirodo degėsių 3-5 cm sluoksnelis, nevienodas ryškus, po kuriuo - nejudintas smėlis. Degėsių sluoksnelis nuolaidėdamas ties kv. 11 sueina į griovį, skiriančią mažąjį ir didįjį pylimus. Kv. 16-17 pylime išryškėjusieji ankstyvojo mažojo griovio kontūrai, o piūvyje matomas apdegęs vertikalus rąstas, turįs 17 cm storio, šalia kurio, išorinėje pusėje - dviejų, vieno virš kito esančių horizontalioje padėtyje rąstų galai. Vieno šio rąstų diametras 11 cm, apatiniojo - 14 cm. Duobės-griovio plotis viršuje 110-112 cm, apačioje - 42 cm, jo gylis 107 cm.

Griovio, skiriančio mažąjį ir didįjį pylimą, esančio kv. 9-11 plotis piūvyje: viršuje yra 280 cm, apačioje 64 cm. Jis užsibaigia dugne apvalėjančiai. Griovio gilumas nuo pradedant kasti buvusio lygio yra 186 cm.

Mažajame pylime kv. 2-8, po tamsios permaišytos su smėlio priemaiša žemės sluoksnis - nejudintas smėlis.

Pylimo (pl. V) pietrytinės pusės

Šiaurinis piūvis

Piūvis yra kv. ABCDEF-19. Įsikasta buvo ties kv. A-150 cm (paliekamas laiptas), ties kv. B-300 cm (paliekamas laiptas), ties kv. CD-550 cm, ties kv. E-320 cm ir ties kv. F-180 cm (ties kv. E ir kv. F palikti laiptai, kad apsaugojus nuo užslinkimo).

Po velėna, kuri siekia 10 cm, matoma tamsi pilka žemė, kurioje yra paskiri akmenys ir molio bei smėlio su žeme tarp sluoksniai. Po velėninis tamsios žemės sluoksnis siekė kv. A-145 cm, kv. B-160 cm, kv. CD-167 cm, kv. E-125 cm, kv. F-140 cm storio. Šis sluoksnis visas užpiltas, aukštinant pylimą. Akmenys matomi kv. A (1-nas 37 cm nuo paviršiaus gilumoje 7x11 cm dydžio ir keturi - 120 cm nuo paviršiaus gilumoje. Pastarieji buvusio aukštesniojo pylimo paviršiaus grindinio likučiai. Jų dydis: 22x17; 6x19; 8x10; 32x24 cm); kv. C - du maži, skirtingame gylyje; kv. E - du stamboki: 28x25 cm ir vienas smulkutis; kv. F - du vidutiniai skirtingame gilume esą.

Molio tarp sluoksnis yra 50-55 cm gilume nuo paviršiaus 15-30 cm storio kv. A-D (dėinai). Po juo - smėlio su tamsios žemės priemaiša sluoksnelis. Kv. D-F - 130-140 cm gilumoje, užpiltas smėlio tarp sluoksnis, turįs 27-34 cm storio.

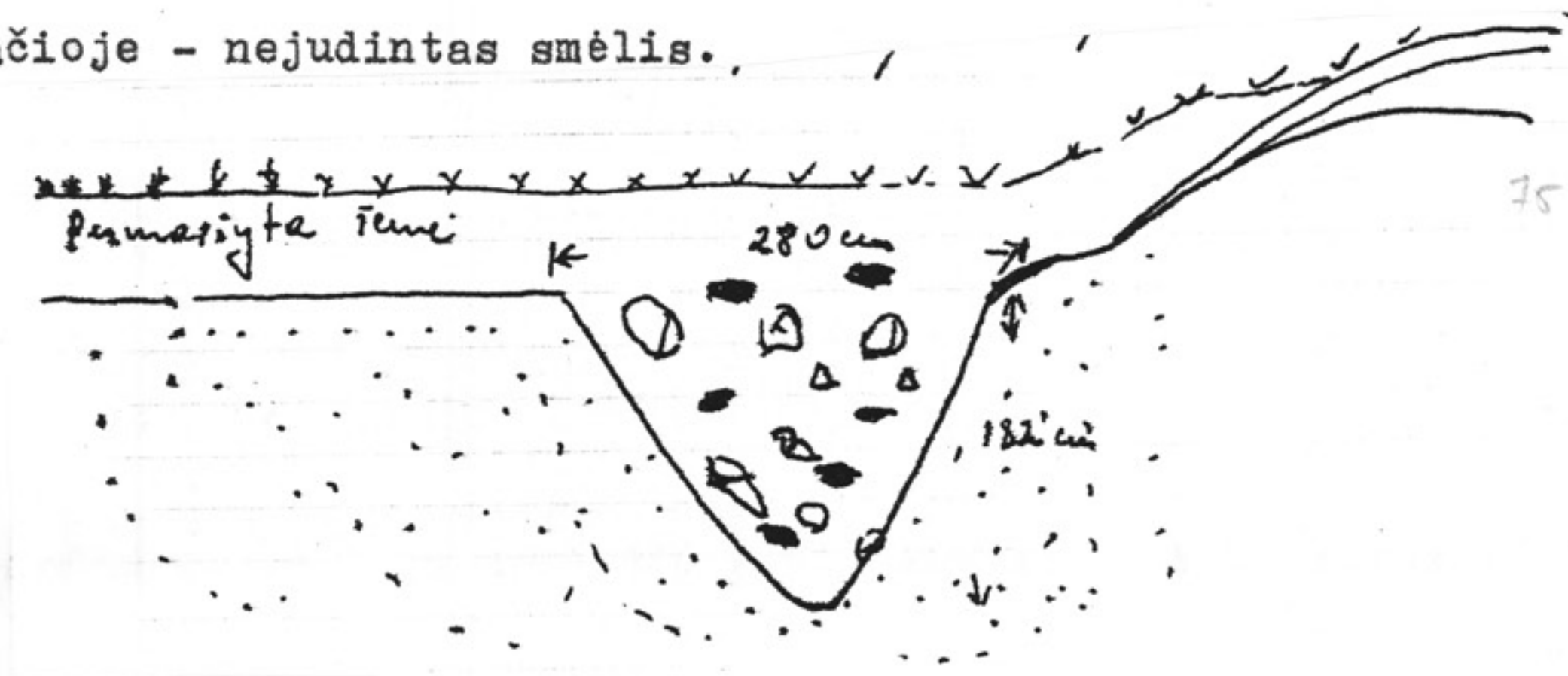
Po viršutiniu, paskutiniojo pylimo aukštinimo laikotarpiu tamsios pilkos žemės sluoksniu, - plonas, apie 5 cm storio, žemės su degėsiais sluoksnelis, buvęs ankstyvojo pylimo lygio paviršius.

Apažioje degėsių sluoksnelio - tamsios žemės su moliu 17-22 cm storio sluoksnis, po kuriuo - tamsi permaišyta žemė su degėsių dėmelėmis. Tamsios žemės su moliu sluoksnelis ir permaišyta žemė su degėsių dėmelėmis, o kai kur ir smėlio ruoželiais, yra antrojo pylimo ankstinimo laikotarpio užpiltinis vienalaikis sluoksnis. Jo storumas siekia kv. C ir B 250 cm/kv. AB ir EF palikti laiptai). Po šiuo sluoksniu - nejudintas smėlis. Nejudinto smėlio fone, kv. B (dalinai), C, D, matomi esą griovyje statmeni ir gulsti rąstai, buvusios apsauginės užtvaros - sienos liekanos.

Griovys pietrytinėje piliakalnio
pylomo papėdėje

Tikslu patikrinti ar nebūta griovio piliakalnio pylimo pietrytinėje pusėje (nuo Vaitkevičiaus sodybos pusės), prie pl. V krašto, pietryčių kryptimi, buvo iškasta 6 m ilgio ir 2 m pločio perkasas. Kasant prie pl. V kv. 1 ribos, buvo pastebėtas nuolaidėjimas, o perkasų 200 cm išryškėjo buvusio griovio kontūrai.

Griovys buvo užpildytas nuriedėjusiais nuo pylimo paskirais akmenimis ir maišyta, su nežymia degėsių priemaiša žeme. Nuo pylimo pusės, dalis jo užslinkusi. Piūvyje matyti, kad griovio būta 280 cm pločio, į apačią beveik stačiai nuolaidėjančio ir primenančio (kiek suapvalintu apatiniu kampu) trikampį. Jo gylis 182 cm. Aplinkui ir apačioje - nejudintas smėlis.

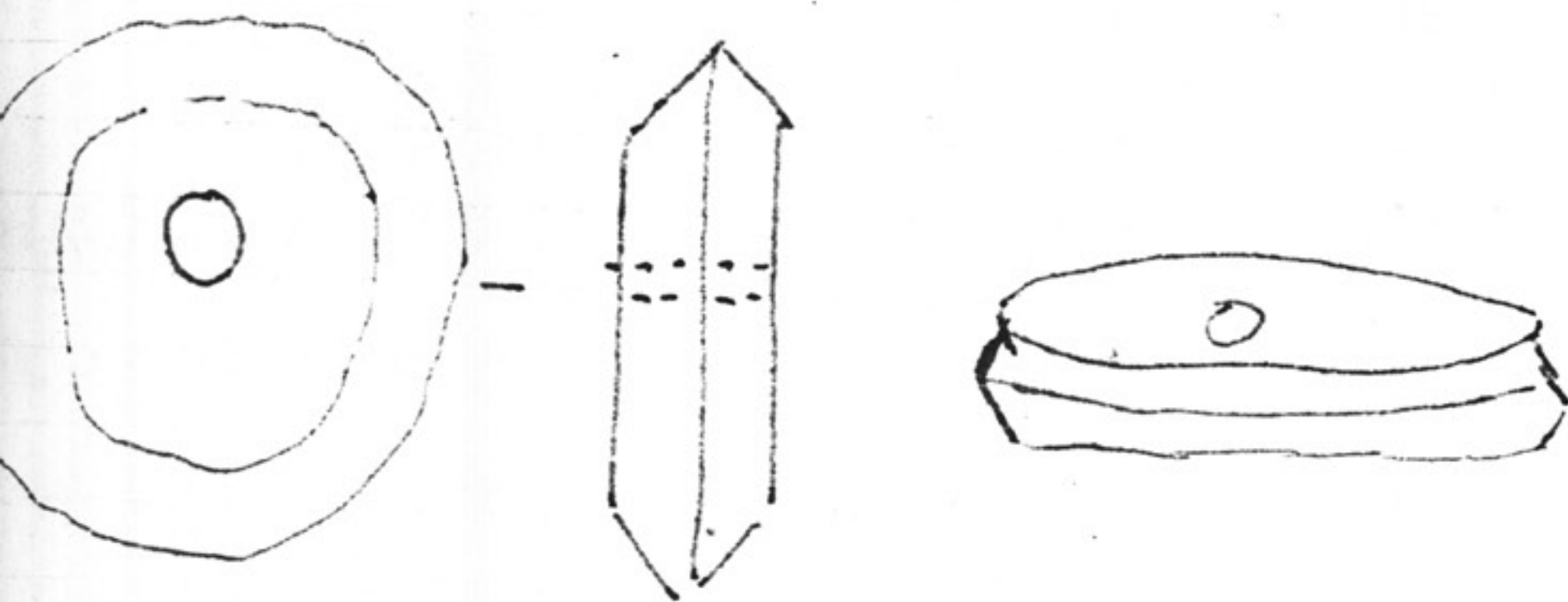

2. Piliakalnio aikštelės plotas Nr.6

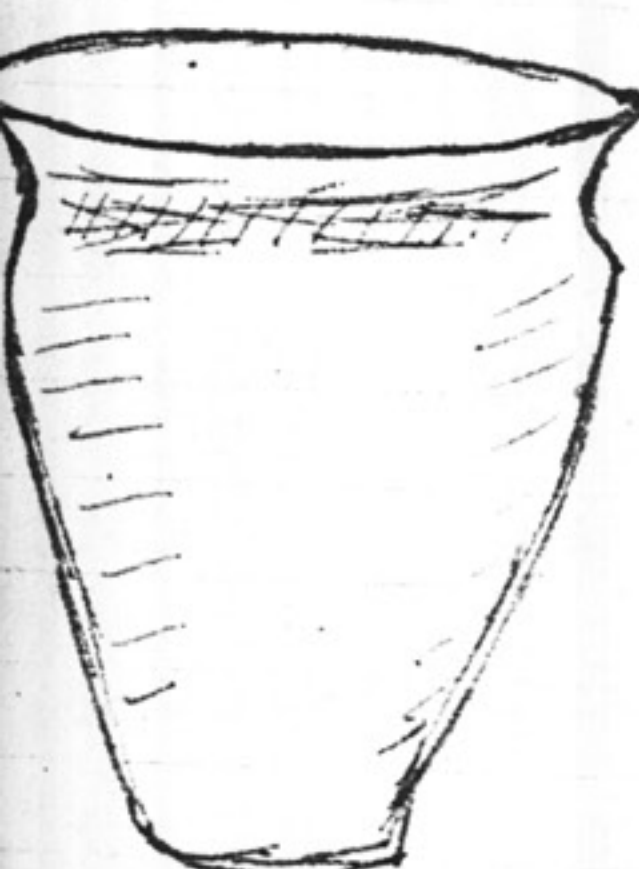
Plotu Nr. 6 pavadiname perkasą, daromą aikštelės šiauriniame pakraštyje. Įeinant į piliakalnio aikštę nuo Galinaičio sodybos, užmatuotas kasinėjimams plotas yra kair. aikštelės dalyje, tarp pirmojo elektros laidų stulpo stovinčio pačiame pakraštyje ir pirmosios liepos, augančios šioje piliakalnio aikštės dalyje. Savo metu šioje vietoje augo keli stambūs medžiai, kurių šiuo metu tėra išlikę tik kelmai. Tyrinėjimams plotas parinktas taip, kad jo šiaurinė pusė eitų *ar* esančio neaukšto pylimo papėde. Plotas yra 10 m x 10 m dydžio. Jo šiaurinė ir pietinė linija sužymėta kas metras raidėmis A-k, o rytinė ir vakarinė - skaičiais 1-20. Tyrinėjimo ploto rytinė ir vakarinė riba yra pagal kampo rodyklę šiaurė-pietūs, o šiaurinė ir pietinė - pagal rodyklę rytai-vakarai. Orientacijai galima būtų nurodyti, kad nuo pl. 6 1-k kvadrato į pietus, tiesia linija, minėta liepa yra 16 m atstumu.

Šis plotas, kaip ir ankstyvesnieji tyrinėtieji plotai, pradeda kasinėti nuimant velėnas. Per visą kastuvą, maždaug 20 cm gylumo, kasama statmenai gilyn ir po to išvalomas ploto dugnas semiant žemes horizontaliai. Ploto fiksacija vedama 20 cm storio sluoksniais.

Nuėmus velėną ir valant susidariusias laisvas žemes, kai kuriose vietose rasta smulkių grublėtu paviršiumi puodų šukių. Jos niekuo nesiskyrė nuo tokios pat keramikos radinių, surinktų 19643m. tyrinėjant ant aikštelės dalį didžiojo pylimo papėdėje (Pl. Nr.1 ir 2). Daugiau pavienių smulkių grublėtu paviršiumi puodų šukių buvo konstatuota B-C-D-9-10 kvadratuose, tai yra tyrinėjamo ploto šiaurės vakariniame kampe. Be to, kvadrat. A-B-9-19 tarp velėnos ir po jomis rasta ir mūsų laikų viena kita puodo šukė. Jos pateko

9-10-13, 30 cm gsf. Keskmine 1 cm, kõrgus 1,9 cm.

Rõhkis - 4 cm, argo keskmine - 4,2
 kõrgus keskmine - 2,5 cm.

6-9-1, 30 cm gsf.

tuomet, kada piliakalnio aikštė buvo ariama. Kv. B+10 rastas paprastas neapdirbto titnago gabalas.

Galutinai išvalius perkamos dugną 20-30 cm gilumoje konstatuotas sekantis vaizdas. Žemė tamsi, visur vienodos spalvos, būdinga dirbamos smėlėtos dirvos viršutiniam sluoksniui. Joje jau rasta smulkių puodų šukių, o ploto šiaurinėje dalyje, kvadratuose 8-9-10-A-K pasirodė nedidelių akmenų viršūnės, kuriuos mes paprastai vadiname grindiniais. Šį sluoksnį mes vadiname primuoju fiksciniu sluoksniu, kuriame dar nėra jokių statybinių liekanų ir jis paprastai nefiksuojamas. Nėra jame kas žymėti, o tik aprašomas dienoraštyje - ataskaitoje. Jį apibūdinant galima būtų paminėti, kad dėmesį patraukė ploto šiaurės vakarinis kampas ir šiaurinis ploto pakraštys. Čia dažniau rasdavome pavienių šukelių, o kvadr. 10-9-B, virš vėliau išpreparuoto čia grindinio buvo surastas molinis aptrupėjęs, plokščias *verpstukas*, o kvadrate 6-g, 30 cm gil. buvo rastas dailus miniatiūrinis kibiro formos molinis puodeliukas. Jis lipdytas rankomis, gana didelė anga ir lygiu, ^{ne}suornamentuotu paviršiumi. Puodelio pakraštėlis vos atlenktas į išorę ir įsmaigtas. Puodelio aukštis 4 cm. viršaus skersmuo 4,2 cm, dugno skersmuo 2,5 cm, sienelių storis 0,5 cm. Jau daug ryškesnis buvo antras tyrinėjamo ploto sluoksnis, nuo 20 iki 40 cm gil. Čia drąsiai galima buvo konstatuoti, kad ploto šiaur. dalyje yra beformiai akmenų grindiniai, o ploto pietvakarių kampe - kvadr. A-B-C-12 tamsesnės spalvos befonės dėmės. Šiame antrame sluoksnyje daugiau rasta grublėtu paviršiumi puodų šukių, keli verpstukai. Pradėjo ryškėti kai kurios, *trečiame* sluoksnyje galutinai išpreparuotos tamsios dėmės. Taip virš tamsios dėmės židinio vietas - kv. G-^HM-1-2, kuri 30-40 cm gi. buvo 120 cm skersmens, rasta grublėtų šukių ir gana sunkaus, aukštoko rusvo molio verpstuko

Kv. K-5, 40 cm gēl. Aukštis - 2,5 cm, skersmuo 3,2 cm.

Kv. 8-B, 40 cm gēl. virš Lankesnis apakšinėmis. aukštis 3,8 cm, skersmuo plati. viršuje 4,6

fragmentas, perskilusio išilgai. Gražus verpstukas, neaukštas, dvigubo nupjauto *konuro* *atskiaku* rastas 40 cm gil. kv. K.5, aukštas *svėlas* verpstukas siauru pagrindu rastas Kv.8-B. Visame plote pagausėjo pavienių grublėtų šukių, atsidengė vienas kitas nedidelis akmuo, tačiau galutinai viskas paaiškėjo, kada tyrinėjamasis plotas tapo iškastas 50-60 cm gil. Tai jau trečiasis fiksacinis sluoksnis, kuriame ir buvo rasta 4 židiniai, viena kita stulpo vieta ir akmenų grindiniai. Ploto trečiajame sluoksnyje žemės sudėtis galutinai pakito. Beveik visame plote pasirodė šviesios spalvos smėlis, kuriame aiškiai išsiryškino kontūrai židinių ir kitų čia išlikusių dėmių.

I Ploto Nr.6 židiniai

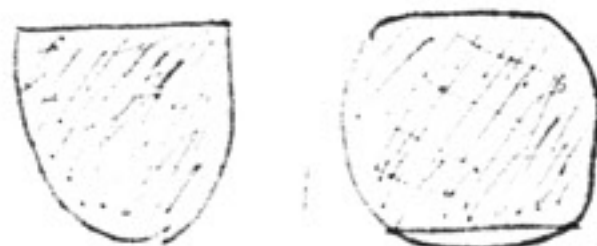
Židinytis Nr.1.

30 cm gilumoje, kvadr. ^HM-Y-1-2 išryškėjo pailga, tarsi liežuvio formos tamsesnės spalvos žemės dėmė, kurios dalis buvo tiriamojo ploto pietinėje sienoje, o galas baigėsi 2-3 kvadr. *riboje* Virš dėmės 30-38 cm gil. išsipreparavo du nedideli akmenukai, kurių vienas buvo apvalinis trintuvas. Jis gulėjo H-1 kvadr. ir buvo 11x9x7 cm did. Šioje tamsesnėje žemėje rasta nedidelių puodų šukių. Akmuo trintuvas ir paprastas akmenukas gulėjo vienas nuo kito 33 cm atstu. Virš židinio kontūrų rasta pusė asimetrinio verpstuko, perskilęs išilgai.

Šio židinio galutiniai kontūrai buvo išryškinti tik 50 cm gil. Jis pagrindinai sutilpo kv. H-Y-1-2. Galutinai židinį išpreparavus ir padarius jo skersinį pjūvį galima būtų nurodyti, kad jis, iškasus plotą iki 40 cm, darėjo giliau 50 cm. Dugno link jis gilėjo ir siaurėjo. Jo skersmuo 50 cm gil. buvo 100x125 cm. Jį sudarė tamsi degėsiomis persunkta žemė, ^{am}smėpile ir dugne rasta akmenų, smulkių agliukų ir puodo šukių. Dugne gulėję akmenys buvo 32x16x12 ir pana-

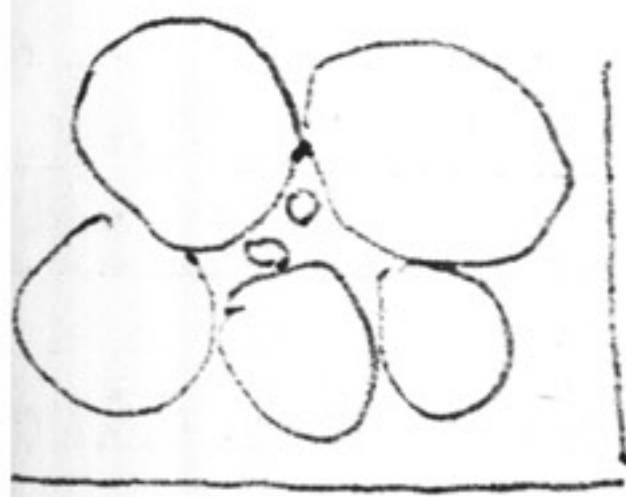
šaus didumo, viduryje dugno sudėta mažesni akmenukai, apie 11x12x6 cm did. Kai kurie akmenukai, o jų iš viso buvo 5-6 - suskeldėję nuo ugnies.

Šalia židinio, jauties kv. H-1 padarytoje išpiovoje (žiūr. planą), rasta apskrita dėmė-stulpo *vita*. Ji turėjo 30 cm diam. ir buvo 30 cm gilumo, išlenktu dugnu

Židinyš Nr.2.

Antras židinyš buvo surastas kvadr. B-C-1. Jo dalis paėjo į netyr. plotą ir todėl kv. B-C buvo padaryta 1 mx2 m didumo išpiova (žiūr. planą). Šioje vietoje 30-40 cm gilumoje žemė buvo tamsesnė ir jame rasta grublėtu paviršiumi puodų šukių. Židinio klotūrai išryškėjo tik 50 cm gilumoje. Juos sudarė tamsios spalvos žemė su degusių liekanomis. Židinio skersmuo 110 cm. Darant skersinį piūvį paaiškėjo, kad jo dugne - 90 cm skersmens plotelyje guli ratu sudėti kumščio didumo akmenukai, jų išsipreparavo ir viduryje. Tarp akmenų, kvadr. 1-B, arčiau A kvadr. ribos, rasta daug angliukų, jie buvo ir po akmenimis ir jų išorinėje pusėje, o virš akmenų rasta 3 puodo šukės, turinčios tarsi brūkšnių ornamentą. Minėtame 90 cm plotelyje gulėjo 17 akmenų. Jų dydis: 11x9x8; 12x8x6; 9x13x11 ir pan. didumo. Dalis akmenų buvo suskeldėję. Darant skersinį piūvį rasta dar viena kita grublėta puodo šukė, smulkių anglių ir deginto molio gabaliukų. Po akmenimis dar buvo 5-6 cm storio degusių sluoksnis. Židinio dugnas plokščias. Po juo buvo molėtas žemės sluoksnis. Patikrinus visą židinio plotą jokių kitų dirbinių nerasta.

Ku. 2-3 - A rita, kruneli po vidiriu

- 30 cm -

Židinyš Nr.3.

Nuėmus velėnà kvadr. A-B-3-2 jau 30 cm gilumoje išryškėjo, kad šioje vietoje žemė yra judinta. Ji buvo žymiai tamsesnės spalvos ir joje rasta grublėtu paviršiumi puodų šukių. Dėmė buvo beformė, tarsi ilgas platus užapvalintu galu liežuvis. Dėmę išpreparavus iki 90-100 cm gilumo pasirodė, kad žemė judinta, tamsios spalvos ir 45 cm gil. aptikti keli didoki, gulintieji vienas šalia kito akmenys. Jie gulėjo virš tamsios žemės 110 cm skersmens plote. Iš viso guli 7 akmenys. Jų rytiniame šone, jau kv. 3-B, žemiau akmenų rasta didelė grublėto puodo šukė ir kelias to paties puodo mažesnės šukelės. Akmenų dydis buvo: 25x17x12; 24x17x14; 14x10x15 cm. Kiti akmenys buvo kiek mažesni. Nuėmus akmenis ir tikrinant židinio dugnà rasta dar pora nedidelių šukelių ir pastebėta judinta žemė. Židinio dugnas buvo lygus. Judinta žemė ėjo dar 30 cm žemiau židinio dugno, bet arčiau 2-3-A kvadrato ribos. Jos dugne aptikta buvo gražiai sudėtų nedidelė akmenų krūvelė. Krūvelės skersmuo - 30 cm. Akmenų didumas: 12x10x6 cm; 12x9x8 cm; 10x7x4 cm; 14x12x5 cm ir 12x8x6cm. Po jais žemė jau buvo sujudinta. Reikia manyti, kad šioje vietoje pradėtas įrengti židinyš, bet greit buvo užpiltas ir naujai padidintas. Šio židinio vietoje, tuo būdu, judintos žemės sluoksnis buvo 120 cm.

Židinyš Nr.4.

Šis židinyš aptiktas pl. 6. kvadrat. 7-8-A-B. Tai jau tyrinėjamojo ploto Nr.6 šiaurės vakarų kampas. Čia jau 30-40 cm gil. žemė buvo juodesnė negu kur nors kitur ir joje gana gausiai buvo randama puodų šukių. Be to, čia rasta deginto molio ir vėrpstukas. Židinio kontūrai galutinai išryškėjo 40-60 cm gilum. Čia, 120-130 cm skersmens plote susidurta su degėšiais ir degintu moliu susi-

maišiusia žeme, kurioje rasta puodų šukių, vienas kitas sutrupėjęs gyvulio kaulas, smulkių angliukų ir nuo ugnies susprogusio akmenukų. Padarius židinio skersinį piūvį ir išėmus kontūrų ribose jo žemę, pasirodė, kad židinytis yra buvęs didelio bliūdo formos, siaurėjančiai užapvalintu dugnu. Židinio gilumas 120 cm, o skersmuo 120x130 cm. Židinio sampile - 50-60cm gil. nuo čia buvusio paviršiaus rasta antra eilė palaidai sudėtų kumščio didumo akmenų ir grublėtų šukių. Akmenys smarkiai apdege, aplink juos tarsi su suodžiais sumaišyta žemė. Žemiau jų, židinio sampile rasta graži lankinė lenktinė kojėle segė. Segės įvija trumpa. Ji įdomi tuo, kad jos kojėle gražiai išornamentuota, nežiūrint to, kad ji yra gana siaura. Kojėlės žemut. dalyje yra įrištas eglutinis raštas, po to įrėžtos *rombos* ir prie apvijimo vėl du skersiniai brūkšniai. Skersiniu ploteliu ir skersiniais ruoželiais puošta ir segės liemenėlio išlenktoji dalis. Segės ilg. 6,2 cm, kojėlės pl. 0,6 m. Segės lankelis facetuotas - jo pl. - 0,5 cm.

II. Kitos plote Nr.6 dėmės

1. 30-40 cm gil. buvo pasekta pailga siaura dėmė A-B-1-2.

Padarius jos skersinį piūvį paaiškėjo, kad ji yra apie 20 cm storio ir jos dugnas plokščias. Ji yra tarp židinio Nr.2 ir 3. Galimas dalykas, kad tai yra sumindžiota žemė nuo ilgžo vaikščiojimo prie židinių.

2. Nedidelė tamsios žemės dėmė, apskritos formos. 30 cm skersmens rasta kairėje židinio Nr.2 pusėje. Kvadr. 1-A. Skersiniame piūvyje dėmė pasirodė dar 30 cm gilumo, lygiais kraštais ir lygiu dugnu. Tai visiškai analogiška dėmė, kurių daug buvo aptikta 1963m. tyrinėtuose plotuose Nr.1-2, didžiojo pylimo vidinio šlaito papėdėje. Paprastai tokios dėmės apibūdinamos kaip statmenų stulpų vietomis.

3. Tokiapat stulpo vieta - apskrita 30 cm skersmens dėmelė buvo rasta kv. E-1 ir kv. F-2. Viršuje šių dėmių rasta gulinčių nedidelių akmenų, pirmoje vienas, o antroje du. Ketvirtoji tokia dėmė rasta kvadr. Y-3, arčiau 2-Y ribos. Ji skyrėsi nuo kitų tuo, kad jos sampile buvo smulkių angliukų ir deginto molio gabaliukų. Virš šios dėmės, 35 cm gil. gulėjo 4 nedideli akmenukai. Jų dydis: 13x8x4 cm; x 11x9x5 cm ir pan. Penktoji dėmė - stulpo vieta rasta kv. E-1; dar 3 tokios dėmės rastos kv. K-6, K.5 ir D-8. Kvadr. D-8 ir K-6 virš dėmių gulėjo 1-3 akmenys. 7-F kvadr. virš dėmės gulėjo 6-7 akmenukai.

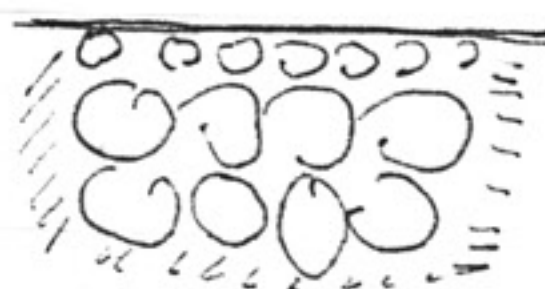
Visos šios dėmės turi tiesias sieneles ir apvalinius (išlenktus dugnus).

III. Pl. Nr.6 stulp. vietos - akmenų šulinukai. Tyrinėjant šį plotą, jo šiaurinėje dalyje, daugiausia 6-7 kvadratuose rasta buvusių stulpų vietų, apdėtų dideliais akmenimis, tokių pat, kaip ir 1963 m. tyrinėtuose plotuose Nr.1 ir 2.

1. Viena tokia akmenimis apkrauto stulpo vieta rasta kvadr. 6-7-K. 30-40 cm. gil žemė čia buvo tamsi, bet beformė. Tik virš dėmės rasta 6-7 nedideli. akmenukai. Juos nuėmus pasirodė antra akmenų eilė ir judinta žemė. Visa galutinai ištyrus išaiškėjo, kad akmenys yra sudėti trimis eilėmis vienas virš kito maždaug 8-90 cm plote ir guli 60 cm aukštyje. Apatiniai krūvos akmenys yra didesni. Akmenų "šulinio" ar krūvos vidurys yra tuščias, jo skersmuo 45x25 cm. Akmenų did. 25x16x12; 19x10x9; 14x11x10 ir panašaus didumo. Iš viso viršuje yra 16 akmenų. Apatiniai akmenys 42x35x20; 37x40x18 ir pan. didumo.

viršus

piūvis

2. Antroji dėmė - stulpo vieta buvo žymiai paprastesnė. Kvadratuose 6-7-F-g, 50 cm gil. virš tamsesnės spalvos žemės - dėmės - dviem grupėm gulėjo akmenys. Viena, didesnių akmenų krūvelė buvo kv. 6-F, o antroji 7-F-g. Kvadr. 6-F kvadrate gulėjo 15 nedidelių akmenų, kurių apačioje žemė buvo judinta. Jie gulėjo 60 cm skersmens plotelyje 2 eilėmis. Nuėmus šiuos viršut. eilės akmenų dėmė tarsi padidėjo ir buvo 80 cm skersmens. Akm. did. gulėjusių viršuje: 13x10x8 cm; 15x9x7 cm; 11x9x5 cm; 20x13x6 cm ir t.t. Po antra akmenų eilė, kurioje buvo tokio pat dydžio akmenys dėmė išsiplėtė iki 1 m skersmens ir buvo lygiu ploščiu dugnu, kuris po antra eilė akmenų tebuvo 2-3 cm storio. Čia rasta buvo dvi ned. grublėto puodo šukės. Galimas dalykas, kad čia yra buvęs kada nors židinytis.

Antroji akmenų krūva buvo nuo šios į šiaurę 45 cm atstu, F-9G kvadr. riboje - 7 kvadrate. Akmenys guli 65x60 cm plotelyje ir yra gana dideli. Tarp didelių akmenų yra įterptas vienas kitas kumščio didumo akmuo. Akmenų dydis: 40x23x17 cm; 30x22x20 cm; 30x16x23 cm. Iš viso čia rasta trys minėti didesni ir 4 mažesni akmenys. Akmenų krūvelės vidurys tuščias, žemė yra tamsesnė ir po akmenimis buvo 30 cm gilumo ir 23 cm skersmens. Jos dugnas lygus.

3. Trečioji akmenų krūva - "šulinys" buvo surastas kv. 7-D-E. 50 cm gil. čia buvo rasta 5 vienas šalia kito guli akmenys. Prie jų žemė buvo tamsesnės spalvos. Juos nuėmus pasirodė antra didesnių akmenų eilė. Iš viso čia vienas virš kito gulėjo 3 eilės didokų akmenų. Jie sudėti 80x70 cm skersmens duobėje, akmenų "šulinio" aukštis 1 m. Akmenų dydis: 40x36x24 cm; 24x18x20 cm; 37x41x22 cm ir pan. Iš viso sukrauta vienas virš kito ratu apie 26-30 akmenų. Akmenų "šulinio" viduryje žemė buvo pilkšva, bet ryškesnių stulpo kontūrų nepavyko pasekti. Nuo šios akmenimis apkrautos stulpo duobės į šiaurę - guli pakiras 35x23x25 cm did. akmuo. Ši akmenimis

apkrauto stulpo vieta tyrinėtame plotą yra pati gražiausia (žiūr. fotonuotraukas).

IV. Pl. Nr.6 akmenų grindiniai

Pl. 6 akmenų grindiniai aptikti šiaurinėje ploto dalyje ir jų dalis išėp už kasamos perkamos 10 kvadrato ribų ir, matyti, tęsiasi čia išlikusio pylimo šlaite, nes 10 kvadr. jau yra pats pylimo šlaito pakraštys. Jau nuėmus velėną žemė čia tokia pat, kaip ir velėnos, tamsi, joje 20-30 cm gil. pasirodė pavieniai akmenys, virš kurių buvo rasta smulkių grublėtų puodų šukių. Akmenys galutinai atsipreparavo 40-60 cm gil., nors kai kuriais kvadratais gilumas buvo kiek mažesnis. Čia išpreparuotus grindinius tenka ~~su~~ *siedinti* su 30-50 cm gilumo ribomis. Jų čia buvo tarsi du plotai, tarp kurių buvo tuščias tarpas. Tai vienas ir tas pats grindinys.

Vienas akmenimis išgrįstas plotas užėmė pl. 6-9-10-A-B-C-D kvadratus ir C kvadrate 9 užsisuko apvaliu kampu ir toliau lietė D kvadrato ribą. D-9 kvadr. buvo visai tuščias, o D-10 kvadr. rasti tik 4 akmenys.

Antras akmenimis išgrįstas plotas tilpo 9-10-E-H kvadratuose. 9-10-E-k kvadratai neišgrįsti. Abu šie grindiniai sudaro vieną ir tą patį grindinį. Akmenys sudėti labai palaidai, tačiau tankiai, vieni jų gulėjo kiek giliau, kiti - ^{pakiliau} ~~plekščiau~~. Po jais, jau 60 cm gil. dar rasta antros eilės akmenų, tačiau jie jau nesudaro kurio nors tvarkingesnio grindinio. Tik pačiame 10 kv. A - kampe buvo kiek daugiau akmenų. Keli akmenys gulėjo taip pat J-I⁰ kvadr. prie 10-K kvadrato kampo ir 10 K⁺ kvadr. pačiame šiaurės rytų kampe, kur grindinėlio dalis paėjo už tiriamojo ploto ribų. Čia dar tamsesnės spalvos žemė ėjo 20 cm storio, bet jau 80 cm ^{at} ~~per~~ ^r periode visur šviesus nejudintas smėlis.

Kv. 9-10-A-K gilumas buvo kiek didesnis, kadangi čia tera^{en}šos kyla aukštyn.

Išryškinus grindinius, išpreparavus židinius, dėmes, padarius jų skersinius piūvius, nufotografavus ir atžymėjus ploto plane - šio ploto tyrinėjimai laikomi baigti. 60-80 cm gil. žemė nejudinta, išskyrus stulpų vietas apkrautas akmenimis, ties kuriomis buvo įsikasta žymiai giliau.

V. Plote 6 surasti dirbiniai

Tyrinėtame plote dirbinių rasta nedaug. Dažniausiu radiniu buvo puodų šukės, akmenys, kurie ^{su}uriedinti su židiniais, dėmėm - stulpų vietom arba grindiniais. Būdinga, kad 30-40 cm gilumoje, kada išryškėjo židinių ir stulpų vietų kontūrai - virš jų gulėjo 1 ar keli nedideli akmenukai. Puodų šukių rasta beveik visame plote, bet jų daugiau buvo virš židinių ir židinių sampiluose, virš ir prie dėmių, virš grindinių. Šukės dažniausiai smulkios, įvairių puodų vietų: pakraščių, šonų, dugnų. Beveik visos šukės yra grublėtu paviršiumi puodų. Grublėtumas nėra labai išreikštas. Čia žymiai mažiau sutrukinėjusiu paviršiumi šukių, jų rasta tik viena kita ir beveik nėra, vos kelios šukės lygintu paviršiumi, kurių tyrinėtuose plotuose didžiojo pylimo papėdėje (pl. Nr. 1- ir 2 po 20 m ilgio) rasta gana dažnai. Šukių storis gana įvairūs, bet ne labai storas. Pakraštėliai arba lygūs - tiesūs arba iškarpyti bangele. Visos čia rastos šukės nepaimtos, neimtos labai smulkios arba dažnai pasikartojančios šukės. Rastos ir kelios gnaibytinio ornamento šukės.

Tyrinėjimų metu, Kv. 69-6, 30 cm gil. rastas jau minėtas nedidelis kibiro formos puodukas. Jo aukštis 4 cm, viršaus skersmuo - 4, 2 cm, dugno skersmuo - beveik 2,5 cm, sienelių storis - apie 0,5 cm.

Tamsioje judintoje žemėje Kv. 3-A tarp puodo šukių rasta puodo rankena. Ji apvali, išlenkta ir yra 8 cm ilgio ir beveik 3 cm

skersmens storio. Prie vieno galo yra puodo sienelių žymės.

Kaip jau buvo nurodyta, šiame plote rasta ir dviejų negilių mažų lėkštelių gabalai. Viena lėkštelė buvo rasta židinio Nr.3 viršut. dalyje, o kita židinio Nr.4 viršut. dalyje. Lėkštelę rasta židinio Nr.3 kontūrų ribose yra žema, gana stora, atloštu žemu pakraščeliu, tarp kurio ir dugno yra tarsi išmaugimas. Lėkštelė plokščiu dugnu, tamsokai rusvos spalvos. Jos skersmuo yra apie 9 cm, aukštis - 2,5 cm, storis - 0,8 cm. Ją bus galima suklijuoti, truks tik vieno nedidelio gabaliuko.

Du fragmentai tokios pat antros lėkštelės buvo rasti židinio 4 ribose. Čia iš viso daug puodų šukių ir deginto molio. Šios lėkštelės didumas toks, kaip ir aukščiau minėtas, tik jos išorinis paviršius yra žymiai tamsesnis, beveik juodas ir blizgantis. Molio sudėtyje matosi žymi smulkaus žvyro priemaiša. To paties židinio kontūrų ribose buvo rasta ir tokia pat miniatiūrinės lėkštelės fragmentai. Rasta šiame pl. ir pora vėlyvų laikų puodų šukių. Palyginimui jos paimtos. Be to, rasti ir 3 prasto žalsvo stiklo fragmentai. Neturiu supratimo iš kurio laikotarpio jis galėtų būti. Reikės pasikonsultuoti su specialistais.

Paminėtini ir čia rasti verpstukai. Pats pirmas radinys, tai buvo aptrupėjęs molinis verpstukas rastas kvadr. 9-10-B-30 cm gil. tamsioje žemėje. Jis žemas, siaura briauna viduryje. Jo skersmuo 4 cm, storis 1,9 cm.

Antras, žymiai aukštesnis, statinės formos verpstukas rastas kvadr. K-5, 40 cm gil. Jo aukštis 2,5 cm, skersmuo - 3,2 cm.

Trečias, pats gražiausias verpstukas rastas Kv.8-B, taip pat 40 cm gil. Jis aukštas, siauresnis viename gale, perskilęs išilgai iki pusės ir plačiame gale turi atskirta briauna. Tokius paprastai vadiname esimetriniais. Jo aukštis - 3,8 cm, skersmuo - 4,6 cm.

Vienintelis čia surastas metalinis dirbinys. yra žalvarinė lan-kinė lenktinė kojėle segė, rasta židinio Nr.4 sampile, jau račiau dugno. Ji ždomi tuo, kad jos kojėle ornamentuota įrežtu rombu, kuris viršuje atskirtas 2 skersin. brūkšniais, o žemiau - eglutiniu raštu, atskirtu pačiame kojėlės gale taip pat skersiniu brūkšniu. Segė gana daili. Jos išmieros duotos aprašant židinį Nr.4.

Pagaliau ketvirto molinio verpstuko, nuskilusio išilgai, pusė rasta virš židinio Nr.1 kontūrų 30-38 cm gil., kv. 9-H-1. Jo aukštis - 4,4 cm, skersmuo 4,7 cm.

3. Aikštelės plotas Nr.7

Plotas Nr.7 kasamas lygia greta ploto Nr.6, jo vakarinėje pusėje, paliekant 0,5 nekastą kontrolinę juostą tarp abiejų plotų. Pl. 7 yra tik 8 m ilgio - Rytai-Vakarai kryptimi ir 10 m pločio - Šiaurė-Pietūs kryptimi. Jo tęsimas iki 10 m. V-R - kryptimi neimamas todėl, kad ten yra didelių kelmų ir jo vietoje, be abejo, viskas suardyta. Tuo būdu iškasamas tik 8,5 m plotas. Jis, kaip ir kiti plotai kasamas sluoksniais. Jo šiaurinė ir pietinė riba žymima kas vienas metras raidėmis: A-M^H, o vakarinė ir rytinė riba skaičiais - 1-10.

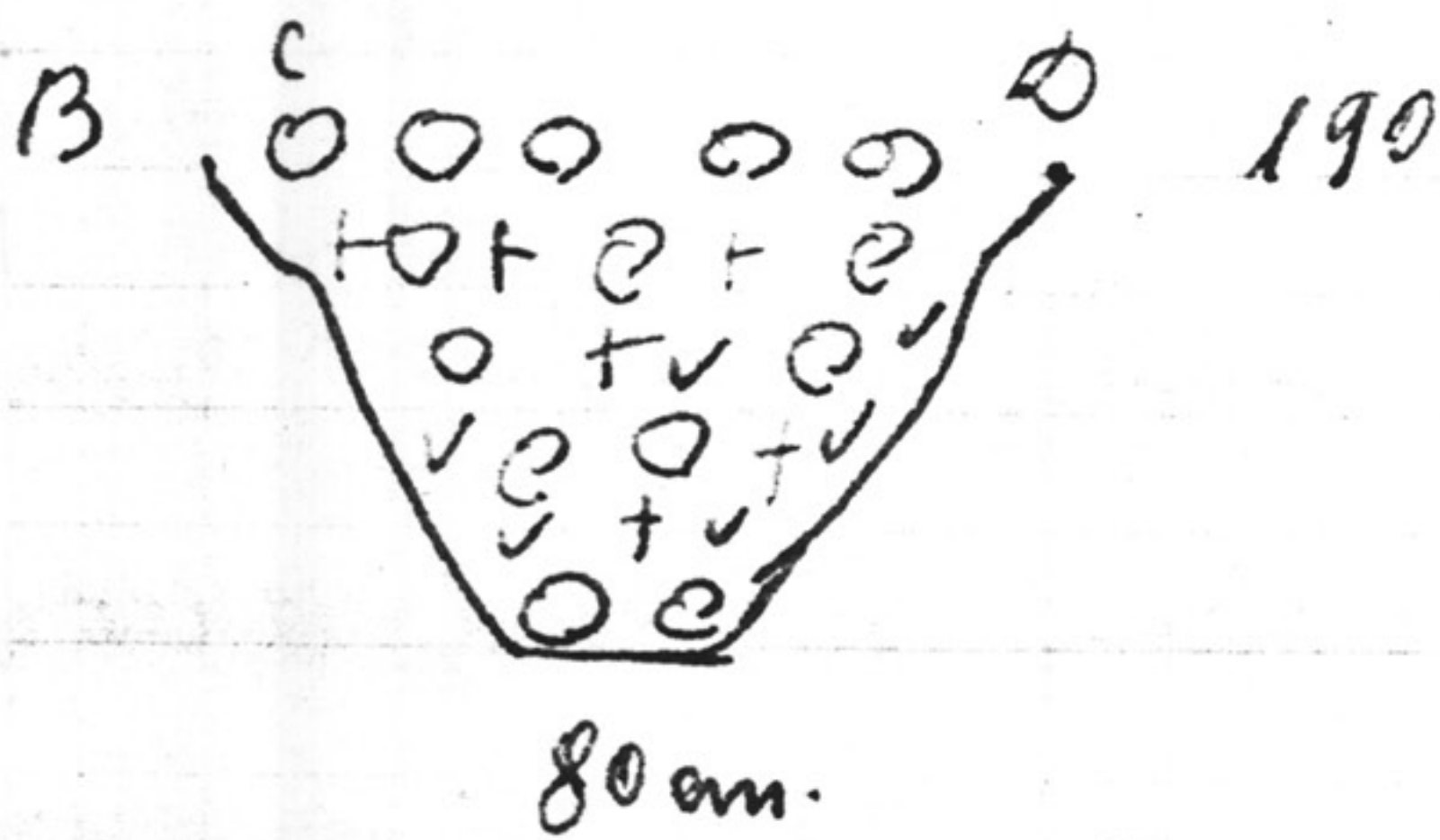
Pirmas sluoksnis - 0-20 cm gilumas. Tai velėnos sluoksnis, kuris nuimamas normaliai bedant kastuvą. Nuimant velėnas ir išvalius ploto dugną žemė visur tamsios vienodos spalvos. Jokių akmenų grindinių ir jokių dėmių joje nėra. Ji tokia išlieka iki 30 cm gilumo. Šio sluoksnio fiksacija nevedama.

Ploto 7 antras sluoksnis - 20-40 cm gil.

Valant perkasos dugną 20-30 cm gil. susiduriama su viena kita grublėto puodo šuke. Tik 30 cm gilumoje, ploto pietinėje dalyje pradeda matytis šviesesnė žemė, gi ploto viduryje pradeda išsikasti pavienių akmenų viršūnės, sumindžiota žemė, kurioje yra smulkių

^{uo}pradų šukių ir tamsesnės žemės ploteliai, kurie dar ryškių kontūrų neturi. Šiame, kaip ir pl. 6 - šiauriniame pakraštyje, jau pylimelio šlaito papėdėje aptinkama daugiau akmenų. Be to, tamsioje žemėje kv. G9-7 rastas plonas, keturkampio formos akmeninis skiltuvas. Jo viena pusė lygi, kitoje yra du įrėžti siauri negilūs grioveliai. Jo skersmuo 4,7x3,8 cm, storis - 0,9 cm.

40 cm gil. galutinai išryškėjo šio ploto dugnas, dėšnių kontūrai, židinių vietos, akmenų grindiniai. Taip ir gretimame plote Nr.6 - pietinis plotas pakraštys jau visiškai ryškus. Čia yra iš viso tik dvi nedidelės dėmelės - stulpų vietos, tai kvadrat. 1-A ir 1-B ir didesnio ploto dėmė kv. E-^F7-1. Ploto viduryje, arčiau vakarinės sienos yra židinyš kvadr. 5-6-C, dėmė ploto rytiniame pakraštyje - kv. 9-H-5-6, pavienių akmenų ploto vidur. dalyje, nedidelis grindinėlį kv. 7-8-A ir didesnis grind. 9-10-D-H kvadratuose. Kvadr. ^{F-G}9-7-8 yra didelis trigubo medžio kelmas, jų apkasamas ir aplink jį žemė tamsi, kaip ir kad ji buvo tuoj po velėną ir aplink randama gana gausiai puodų šukių ir yra pavienių akmenų. Kaip vėliau išaiškėjo, kvadr. E-F-6-7 buvo aptikta gana gili duobė. Žymiai tamsesnė žemė buvo ir kvadr. 10-A. Paaikškėjo, kad ir čia būta gana gilios duobės, užpildytos tamsiomis žemėmis ir akmenimis ištisai. Sample terastos 3 grublėtos šukės. Padarius skersinius piūvius, išryškinus kontūrus, viena ploto dugne jau nebuvo kultūrinio sluoksnio. Tik ploto viduryje tarp židinio - 5-6-C kv. ir duobės - E-F-6-7 kvadr. žemė buvo stipriai sumindžiota, su moliū, kaip įprasta molinei aslai.

1. Ploto Nr.7 židiniai

1. Neabejotinas šiame plote aptiktas židinys, tai tamsios žemės dėmė kvadr. B-C-5-6, virš kurios 40 cm gilumoje rasta gana standžiai sudėtų nedidelių akmenų ir puodų šukių. Galutinai židinį išpreparavus, išryškinus jo kontūrus ir padarius skersinį piūvį paaiškėjo, kad šioje vietoje būta gana gilaus židinio. Jo sampla rasta daug grublėtų puodų šukių, gyvulių kaulų ir akmenų, akmenų dalis suskeldėjusi, akmenys nedideli, tik dugne buvo vienas didesnis raudonos spalvos apskritų formų akmuo - 24x18x14 cm didumo. Židinio viršut. dalies kontūrai 40 cm gil. susiliejo su visu ploto dugnu ir todėl galima buvo jo vietą atžymėti tik iš čia gulėjusios akmenų krūvelės. Židinys yra turėjęs 190 cm skersmenyje ir 90 cm gil. nuo ploto dugno. 20 cm gil. jis staigiai pradėjo siaurėti ir dugne beliko vos 80 cm pločio.

2. Antru židiniu galima būtų laikyti tamsios žemės dėmę, aptiktą g-4-5 kvadrato. Jos rytinė dalis paeina po ^{kontr.} kvadr. juosta ir yra buvęs netoli pl.6 trečio židinio. Padarius skersinį piūvį paaiškėjo, kad dėmė yra 160 cm skersmens ir 70 cm gilumo. Jos sampla rasta nedaug puodų šukių. Viršut. dalyje žemė tamsesnė, giliau jinau pilkėjo, dugnas išlenktas. Šią dėmę galima būtų laikyti ir duobe.

2. Ploto Nr.7 dėmės

Dėmių šiame plote buvo žymiai mažiau negu gretimame plote.

1. Didoka dėmė 40 cm gil. išryškėjo kvadr.

E-F-1 ir jos dalis išėjo už tiriamojo ploto ribų. Ji išsiskyrė iššviesesnės aplinkinės žemės kiek pilkšvame ^{esne} tamsoka žemę. Padarius jus skersinį piūvį paaiškėjo, kad jos dugnas yra plokščias ir vos 2-3 cm storio. Greit ji išnyko, jos sampla nieko nerasta.

2. Nedidelė dėmė išryškjo B-1 kvadrate. Tai įprastai nedidelė apskrita dėmelė, kurios skersmuo apie 40 cm, gil. 30 cm, šonai ir dugnas lygus.

3. Tokiapat dėmė buvo čia pat šalia kv. 1-A.

4. Kiek įdomesnė buvo nedidelė dėmeslė kvadr. Kvadr. 6-A. 40 cm gil. čia buvo konstatuota 5-6 nedidelių akmenų krūvelė. Juos nuėmus, po jais gulėjo dar du akmenukai, padėti vienas šalia kito. Skerspjūvyje dėmelė yra buvusi 40 cm gil., lygiu dugnu ir šonais, diam. - 50 cm.

3. Ploto 7 duobės

Viena gana įdomi duobė aptikta tiriamojo ploto šiaurės vakarų kampe, kvadr. 10-A-B. Į tiriamąjį plotą šios duobės įėjo tik dalinai. Ji čia turėjo 120 cm skersmens ir 110 cm gilumo, dugno link siaurėjo. Galimas dalykas, kad čia yra tik didžiulės duobės pakraštys. Įdomiausia tas, kad jos sampilas užpildytas minkšta, dirvožemiui būdinga žeme ir akmenimis, ypatingai akmuo prie akmens yra labiau duobės viduryje ir dugne, nors jų pilna visame sampile. Panaši duobė 1963 m. buvo aptikta didžiojo pylimo piet. dalyje, pl. Nr.2, kurios pusė paėjo po pylimu ir pylimas toje vietoje buvo įdubęs. Pl. Nr.7 10-A-B kvadr. duobė iš žemių ir akmenų taip pat paeina po pylimu, kuris šioje vietoje yra neaukštas.

2. Antra duobė aptikta pl. 7-6-7-E-F kvadr.

Ši duobė pradžioje nebuvo ryški. Jos kontūrai 40 cm gil. susilieja su aplinkine tamsios spalvos dirvožemio žeme. Čia tik buvo aptinkama gausiai grublėtų šukių, žemė buvo stipriai suminta. Ji išryškėjo tik 60 cm gil. ir padarius jos skersinį pjūvį. Duobė turėjusi 160 cm skersmenyje ir buvo 150 cm gil. nuo ploto dugno. Viršuje, kaip jau nurodyta, rasta akmenų ir sumindžioto molio bei šukių, po to žemė buvo judinta. Duobės sampilo 80 cm gil. aptikta

vėl gausiau akmenų, po to vėl tokiapat žemė ėjo gilyn, tik kiek siaurėjo ir duobės dugne vėl rasta akmenų ir šukių. 90 cm gil. po akmenimis konstatuota šiek tiek degėsių. Šios duobės dalis paėjo po kelmu, kuris nebuvo iškastas.

4. Ploto 7 akmenų grindiniai

Akmenų grindiniai, akmenų grupelės ir pavieniai akmenys būdingi ploto šiaurinei daliai, kv. 7-10. Tačiau išryškėjo ir didesnių plotelių, kuriuose akmenys koncentravosi gana tankiai.

Nedidelis grindinėlis buvo aptiktas 40 cm gil. tiriamojo ploto vakariniame pakraštyje, kvadrat. 7-8-A-B. Tai apie 160 cm ilgio ir 100 cm pločio akmenų plotelis, kur akmenys 20x16x11 cm; 14x19x9 cm ir panašaus did. sudėti vienas šalia kito *gana* palaidai. Šio grindinuko vakarinė dalis išeina iš tiriamojo ploto ribų. Po akmenimis žemė buvo kelis centimetrus tamsesnė, po to ėjo nejudintas šviesus smėlis.

Didesnis akmenų grindinys koncentravosi ploto šiaur. pakraštyje, Kvadr. D-G-9-10. Jis, kaip ir pl. 6 grindiniai priklausė pylimo šlaitui ir tik dalinai įėjo į aikštelę. Akmenys sudėti palaidai, vieni jų gulėjo kiek aukščiau, kiti žemiau, tarp akmenų yra ir laisvų nuo akmenų plotelių. Akm. did. gana vienodas, tai paprasti vidut. didumo akmenys, apie 18x2x8; 22x15x7, 16x19x12 cm ir t.t. did. Virš akmenų buvo rasta kiek grublėtų puodų šukių. Nuėmus viršut. akmenis ir toliau preparuojant dugną susidurta su pavieniais, giliau įstertusiais akmenimis, bet daugiau nieko nerasta. Jokių duobių ar dėmių nebuvo. Tik tankiau akmenų rasta dar C-D-10 kvadr. Atrodo, kad šie akmenys buvo naudoti pylimo statybai ypač šlaitų stiprinimui.

5. Ploto 7 radiniai

Tyrinėjant piliakalnio aikštelės dalį šiaurinėje dalyje vietoje, pažymėtoje plotu Nr.7, be jau aprašytų židinių, duobių, dėmių ir grindinių tenka paliesti trumpai ir šiame plote surastus dirbinius.

1. Didžiausią kiekį sudaro surastos puodų šukės. Jos buvo randamos ploto viduryje, šiauriniame pakraštyje ir ypatingai židinių ir duobių samplose bei šiaurės ryt. ploto dalyje. Su pirmomis puodų šukėmis jau susidurta 20-30 cm gil. ir vėliau 30-50 cm. gil. Tai pavienės, labai smulkios šukės grublėtu paviršiumi. Grublėtumas nevienodas, kartais jis kiek stambesnis, bet daugumoje smulkus ir nutrintas. Rasta puodo pakraščiu, dugnų ir šiaip šukių. Dugnai plokšti, apskriti, stori. Molio sudėtyje žymi žvyro priemaiša. Pakraščiai iš viršaus lygus arba puošti banguotinėm iškarpom arba gnaibyt.-dubutėmis. Visos šukės iš pirmo žvilgsnio atrodo gana vienodų puodų, buvusių didelėm angom, kiek įsmailgtais kaklais arba išlenktais. Petelių srityje kartais yra gnaibyt. rašto eilė.

Rasta pavienių ir lygiu paviršiumi šukių. Jos plonesnės, geresnės kabykės ir gana plonos. Jų surasta mažiau. Smulkios šukės neimtos, paimta tik būdingesni pavyzdžiai. Šioje aikštelės dalyje keramika nieku nesiskiria nuo pl. 7 keramikos. Be puodų šukių pl.7 rasta kiek ir gyvulių kaulų. Reikiapasakyti, kad Kunigiškių piliakalnyje kaulų rasta nedaug, jie labai blogai išlikę, sutrunyję, minkšti ir rudos spalvos. Rasta jų daugiausia židinyje, kvadr. B-C-5-6 ir duobėje - kv. 6-7-E-F, kur galėjo būti irgi židinio vieta. Rasta dantų, šonkaulių ir galūnių kaulų. Geriau išlikę paimti analizams ir rūšių nustatymui.

Kitų dirbinių tiriamajame pl.7 rasta labai nedaug. Iš metalo tegalima paminėti plonas žalv. vielos sąsuką, kuri nulūžo, rasta pl.7 šiaur. ryt. kampe, kvadr. G-9, 60 cm gil. virš tamsesnės dė-

melės. Čiapat, kvadr. 10-G, 40 cm gil. buvo rastas *krakšte* vidur. briauna molinis verpstukas. Jo aukštis - 2,5 cm, skersmuo 3,9 cm. šone kiek ištrupėjęs.

Antro verpstuko pusė rasta 40 cm gil. kv. 6-F. Tai plokščias, pagilintais galais verpstukas, iškilia briauna per vidurį, kuri yra gana plati. Verpstuko galas nukapotas kastuvu. Diam. 4 cm, storis - 1,6 cm.

Kv. 69-7, 30 cm gil. rastas akmeninis keturkampiškas plonas skiltuvas. Jo ilg. 4,8 cm, pl. 3,8 cm, stor. 0,9 cm.

40 cm gil. pietinėje ploto dalyje iki 6 kvadrato ir 60-80 cm gil. šiaur. dalyje - susidurta su nejudinta žeme, išskyrus tas vietas, kur buvo konstatuota duobės, židiniai, dėmės. Išryškinus jų kontūrus, padarius piūvius, išsėmus sampilus tyrinėjimas laikomas baigtu.

4. Aikštelės plotas Nr.8

Tyrinėjant plotus Nr.1, 2,6 ir 7 pastebėta, kad grindiniai, dėmės, židiniai ir kt. labiau koncentruojasi arčiau pylimų papėdės. Tyrinėtų vietų dalis aikštelėse jau 30-40 cm gil. duoda šviesų smėlį, nejudintą žemę. Tikslu nustatyti ar aikštelėje yra kurių nors gyvenimo liekanų buvo nutarta ištirti vieną plotą aikštelės dalyje, nesusietoje su pylimais. Išžvalgius aikštelę pastebėta, kad jos dalyje esančioje per 14 m atstu nuo tiriamojo pl. 6 į pietus, prie pirmosios liepos atėjus į piliakalnį iš vakarų ir šiaurės vakarų galo, yra pilkesnė žemė ir matosi viena kita smulki šukelė. Toje vietoje ir buvo paimtas plotas 10x10 m, kuris numeruojamas plotas eile tvarka yra 8-tas kasamas. Kunigiškių piliakalnyje plotas.

Jo ribos eina tiksliai pasaulio šalis. Šiaur. ir piet. pakraštytys sužymėtas raidėmis A-K, o ryt. ir vakar. - skaičiais 1-10.

Nuėmus velėnà jokių pakitimų nebuvo galima pastebėti. Žemė pilkšva, priesmėlis. 20 cm gil. šviesesnė žemė jau pasirodė ploto šiaurės ryt. kampe - Y-k-10 kvadr. 30-40 cm gilumoje visur pasirodė šviesus nejudintas smėlis ir tik 5-6 vietose atsidengė nedidelės akmenų krūvelės. 20-30 cm gil. iki akmenų grindinėlių ar krūvelių viršūnių buvo rastos kelios grublėtos šukės, smarkiai sudilusiu paviršiumi.

1. Akmenų ploteliai ir židiniai

1. Gražiai sudėtų akmenų plotelis rastas ploto rytiniame pakraštyje. Jo čia matėsi tik pusė, kaip kita dalis įėjo už tiriamojo ploto ribų. Jis tilpo 8-k kvadrato. Atkastos dalies skersmuo yra 50 cm. Viso sudėta 10 nedidelių, apie 12x7x6 cm; 8x11x5 cm; 10x6x8 cm did. akmenukai. Akmenukai guli gana standžiai vienas šalia kito. Patikrinus žemę po jais, konstatuota tarsi pelenų ir labai smulkų angliukų.

2. Antroji akmenų krūva buvo surasta kvadr. H-Y-2. Tai 70x50 cm didumo plotelis, kurpo akmenimis žemės tamsesnė, su smulkiais degėsiais. Čia guli 12 palaidai sudėti akmenys. Jų dydis: 20x12x6 cm; 15x22x7 cm; 19x13x5 cm ir mažesni: 8x7x4 cm, 11x12x8 cm ir pan. Padarius skersinį piūvį paaiškėjo, kad čia, gaimas dalykas yra buvusi ugniavietė. Po akmenimis 3-4 cm storio su degėsiais sumaišyta žemė, kurioje ne smulkių angliukų rasta ir deginto molio trupinėlių. Šis molis gali būti nuo ištyžusių smulkių puodų šukių. Tik jie čia būta židinio, tai jis buvo naudojamas trumpą laikotarpį.

3. Trečias akmenų plotelis aptiktas kvadr. 3-D. Čia šalia vienas kito rasta 7 akmenys. Du iš jų kiek didesni ir suskeldėję. Visi akmenys guli 50 cm skersmens plotelyje. Prie jų ir po jais žemė kiek pilkšva.

4. Nuo šio plotelio į šiaurę, per 6⁰ cm atstu, jau kvadr. 3-D guli tris nedideli akmenukai, o nuo jų 38 cm, tame pat kvadrato guli vėl du akmenys. Visi akm. yra apie 15x11x9 cm. did. Kiek didesnis pavienis akmuo yra kv. E-4 ir C-6.

5. Nedidelė krūvelė rasta ir kvadr. B-8. Čia guli vienas šalia kito, laisvai sudėti 5 akmenys. Jie guli 30 cm skersmens pl. Akm. did. 8x15x9 cm; 10x12x7 cm ir panašaus did.

6. Pagaliau kvadr. C-D-9-10 rastas didesnis gulinčių akmenų plotelis. Jis išsipreparavo jau 30 cm. gil. Jis yra 2 m ilgio ir 140 cm pl. Čia yra apie 50 akmenukų, tarp kurių yra įvairūs tušti tarpai. Virš šio grindinėlio buvo rastos kelios nedidelės grublėtos šukės. Po akmenimis - 4-5 cm stovyje žemė buvo pilkšvesnė, tamsesnė, bet juos nuėmus ir patikrinus dugną ir šioje vietoje, kaip ir kitose nieko nesurasta, tuo būdu šio ploto tyrinėjimai lauktų rezultatų nedavė. Tikslu patikrinti ar visoje piliakalnio aikštelėje yra išlikę gyvenimo pėdsakai, pažinti kultūrinį sluoksnį ir jo susidarymo eigą, vieną plotą nutarta buvo ištirti aikštelės vakariniame pakraštyje, ten, kur baigiasi pietvakarinės ir pietinės dalies pylimo vakarinis galas. Tam tikslui kasamas plotas Nr.9.

5. Aikštelės pl. Nr.9. vakar. pakraštyje

Tiriamajam plotui Nr.9 pasirenkama vieta, esanti vakariniame aikštelės pakraštyje, prie mažojo, juosiančio aikštelę, apsauginio pylimo vidinio šlaito ir dalinai per jo vidinę dalį.

IX-sis plotas 10x10 m dydžio apmatuojamas 150° p.r. - 330° š.v. kryptimi ir sužymimais raidėmis ABCDEFGHIK, 30° š.v. - 210° p.v. kryptimi ir sužymimas skaičiais nuo 1 iki 10. Į šį ploto kv. ABC-1-3 ir DEEG-1-2 pateko ir vidinio mažojo pylimo šlaito žemutinioji dalis.

Numinėjant velėną, minėtuose kvadratuose (ABC-1-3 ir DEF^K-1-2) susidurta su akmenimis, kurie atsidengė pašalinus velėną ir palaidas šemes. Akmenų grindinys geriausia išlikęs kv. A-1-3. Čia akmenys sudėti gana tvarkingai vienas šalia kito mažojo pylimo viduriu ^{inių} šlaitu nuolaidėjančiai. Vyrauja smulkūs ir vidutiniai: 7x5x11; 12x15x17; 9x13x8; 17x15x19; 3x4x6; 18x14x7 ir pan. Kv. BC-1-3 akmenų grindinys suardytas ir matomi tik paskiri akmenys: kv. B-1 - 7-ni stambesni akmenys, kv. B-2 - trys, kv. B-3 - 11-kv. Panaši padėtis ir kv. C-1-3: kv. C-1 - trys akmenys, kv. C-2 - keturi, kv. C-3 - keturi. Tiksliai kv. D-1-3, kv. E-1-2, kv. F, G-1-2 (dalinai) grindinys vėl geriau išlikęs, nors mažiau tvarkingas negu kv. A-1-3. Kv. ABCD-4-5 matomi tik paskiri akmenys, patekę į aikštelę iš pylimo.

Įsikopus 20 cm kv. ABCDEFGH matoma buvo permaišyta žemė, ypač tamsi kv. ABCD-6-10, o kv. 1-10 -I-K atsidengė nejudinto smėlio sluoksnis ir čia tolesnis kasimas nutraukiamas.

30 cm gylyje kv. DEFGH-3-10 pasirodė taip pat nejudintas smėlis, kuriame išryškėja keletas pilkos spalvos dėmių ir viena dėmė su smulkių degėsių bei pelenų priemaiša, o kv. GH-3-4 pradėjo dengtis akmenų krovins - stulpavietė.

Kv. ABCD-4,5, kv. AB-7,8 ir kv. AB-9,10 taip pat 40 cm gil. pradėjo dengtis akmenų *kontūrai*, o kv. BC-6,7 - stambaus židinio kontūrai ir viršutiniai akmenys. Permaišytoje žemėje, ypač kv. ABCDEF pasitaikė paskirų puodo šukių grublėtu paviršiumi, keletas gyvulių kaulų fragmentų.

Nuo perkamos pietvakarinio krašto, per kv. E-1-2, buvo padarytas 50 cm pločio 200 cm ilgio pjūvis tikslu patikrinti ar pylimo šlaite po akmenimis yra smėlis. Iškasus 40 cm gilumo griovelį visame pjūvyje pasirodė nejudintas smėlis.

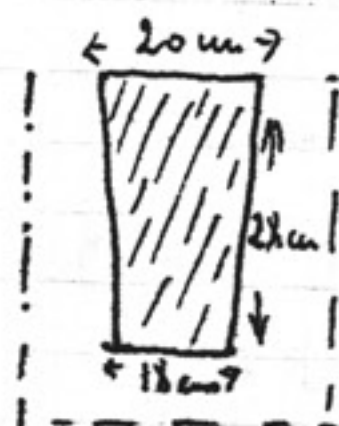
Kitaspjūvis padarytas per kv. ABCD-2. Jo plotis - 50 cm, ilgis 400 cm. Kv. A-2, įsikalus 60 cm nuo paviršiausatsidengė, panašiai kaip ir kv. E-1-2, smėlis, tačiau kv. BCD-2 išryškėjo duobė, užpildyta permaišyta žeme su degėsių, akmenų priemaiša. Akmenys, matomai, patekę iš pylimo paviršiaus grindinio. Tikslu išaiškinti duobės matmenis, buvo ji išvalyta. Ji apėmė kv. BCD-1,2 ir 3 (dalinai). Jos giūmas, matuojant nuo paviršiaus, ties kv. 1-220 cm, kv. 3-140 cm; plotis ties kv. 1-220 cm, ties kv. 2-242 cm ir ties kv. 3-180 cm. Duobės ilgį nustatyti nepavyko, nes ji tęsiasi po nenukastą pietvakarinio perkastos piūvio dalimi. Aprašytoji duobė yra iškasta žymiai vėliau, piliakalnį pagal tiesioginę paskirtį jam nenaudojant. Tai patvirtina ir rastoji joje kv. C-1, 114 cm gilumoje, kaltinė geležinė vinis.

Ploto Nr.IX, stulpų vietos

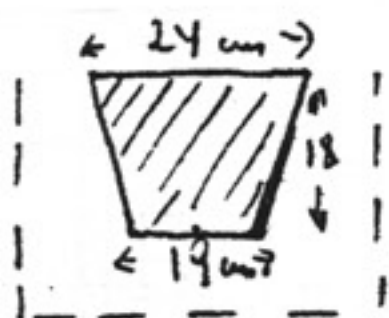
1-ji stulpavietė, matoma pilkos dėmės pavidalu buvo perkasta (padarytas piūvis) kv. GH riboje - 9. Stulpas 16 cm storio atsidendęs 45 cm nuo paviršiaus gylyje, eina gilyn (tikriausia įkaltas) smailėjančiai 35 cm.

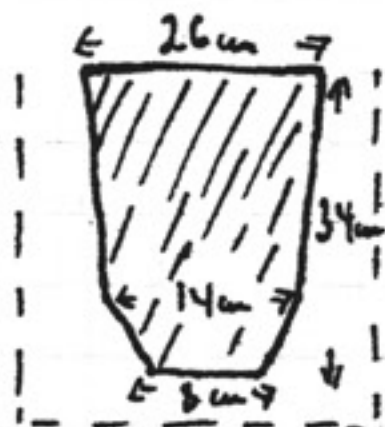
2-ji stulpavietė 32 cm į vakarus nuo pirmosios kv. G-8, 45 cm gil. nuo paviršiaus 36x29 cm dėmėje, kurios pjūvyje išryškėjo 20 cm storio ir 28 cm ilgio, į apačią nežymiai siaurėjęs (apačioje 18 cm storio) stulpas rąstas, įkastas į žemę (žemė aplinkui permaišyta).

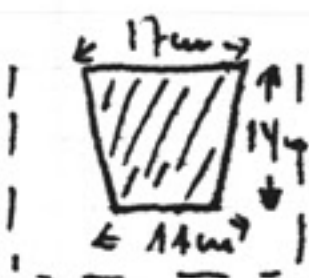
3-ji stulpavietė 28 cm nuo antrosios į š.v. kv. FG-8, 45 cm gil. nuo paviršiaus 40x37 m dydžio dėmėje išryškėjusi. Piūvyje - 24 cm storio viršuje, 19 cm storio apačioje ir 18 cm ilgio įkastas į žemę stulpas.

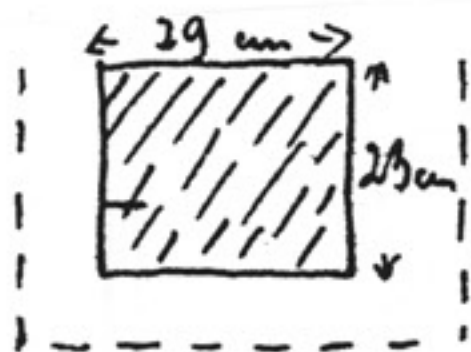
4-ji stulpavietė - 80 cm į šiaurės vakarus nuo 3-sios kv. E-7, 50 cm nuo paviršiaus 43x40 cm dydžio dėmėje. Piūvyje - 26 cm storio viršuje, 14 cm storio apačioje, 34 cm ilgio stulpas.

5-ji stulpavietė - 66 cm nuo antrosios į p.v. kv. G-7, 21 cm skersmens apvalioje dėmėje, piūvyje išryškėjo 17 cm storio viršuje, 11 cm storio apačioje, 14 cm ilgio stulpo kontūrai.

6-ji stulpavietė - 78 cm atstume nuo 5-sios, kv. G-6, 50 cm nuo paviršiaus 45-39 cm dydžio dėmėje. Piūvyje - 29 cm storio viršuje ir apačioje (bukas), 23 cm ilgio įkastas stulpas.

Ploto Nr.IX akmenų kroviniai

Akmenimis apkrauta stulpavietė aptikta kv. GH-3-4. Ji pradėjo dengtis 50 cm gilumoje. Sukrautos iš 3-jų akmenų eilių viena virš kitos. P.r. - v. kryptimi 132 cm ilgio, p.v. - š.r. kryptimi 104 cm. Akmenų krovins gilyn eina 64 cm, susideda iš dviejų dalių - stulpaviečių. Pirmoji stulpavietė nuo antrosios 46 cm. Padarius pjūvį nustatyta, kad pirmasis stulpas buvo 22 cm storio ir 58 cm ilgio (išlikusi dalis), o antrasis (kv. G-3) i- 26 cm storio ir 71 cm ilgio. Galas abiejų stulpų buki. Akmenys krovinyje vyrauja stambūs ir vidutiniai. 2-sis akmenų krovins atidengtas kv. CD-4-5. Akmenys pradėjo dengtis 52 cm nuo paviršiaus. Šis krovins susideda taip pat iš dviejų skirtingos paskirties dalių. Kv. D-5 akmenys sukrauti trimis eilėmis. 55 cm gilyn; viduryje esančiame tarpe piūvyje pastebėta supuvusio stulpo 62 cm ilgio 21 cm storio kontūrai. Tuo tarpu kv. C-4 (dalinai)-5 akmenys krauti viena eile, o jų viršus išplūktas moliu, neturinčiu apdegimo žymių. Šio (plūkto molio) plotelio dydis 80x124 cm. Paskirtis neaiški.

3-sis akmenų krovins - stulpavietė atidengta kv. AB-7-8 yra 126x85 cm. dydžio. Akmenys pradėjo degtis 40 cm nuo paviršiaus gylyje, o galutinai atsidengė 155 cm nuo paviršiaus. Sukrautos keturios eilės stambių akmenų, kurių viduryje piūvyje išlikusi, vietomis užsilinkęsi, skylė - stulpo vieta, kurioje matoma pilka nuo supuvusio stulpo žemė. Galimas stulpo storis - apie 25-33 cm. Akmenų dydis 36x32x27; 41x35x30; 29x21x18; 22x24x15; 25x16x17; 20x14x11; 12x19x15 ir t.t.

Ploto Nr.IX židiniai

1-sis židiniukas - ugniavietė atsidengė G-6-7 50 cm gilumoje (71x60 cm dydžio tamsi, perdegusios žemės su angliukų priemaiša dėmė). Padarius pjūvį pasirodė, kad perdegusioje žemėje yra grub-

lētu paviršiumi puodų smulkių apdegusių šukių ir trys suskeldėję nuo karščio nedideli akmenukai, esą nevienodame gylyje. Akmenukų dydis: 10x7x5; 13x9x8; 12x10x7. Išvalius šią degusių duobę - ugniavietę paaikėjo, kad šitokios koncentracijos sluoksnio storis yra 15-16 cm, duobė į apačią baigėsi kiek apvalėjančiai.

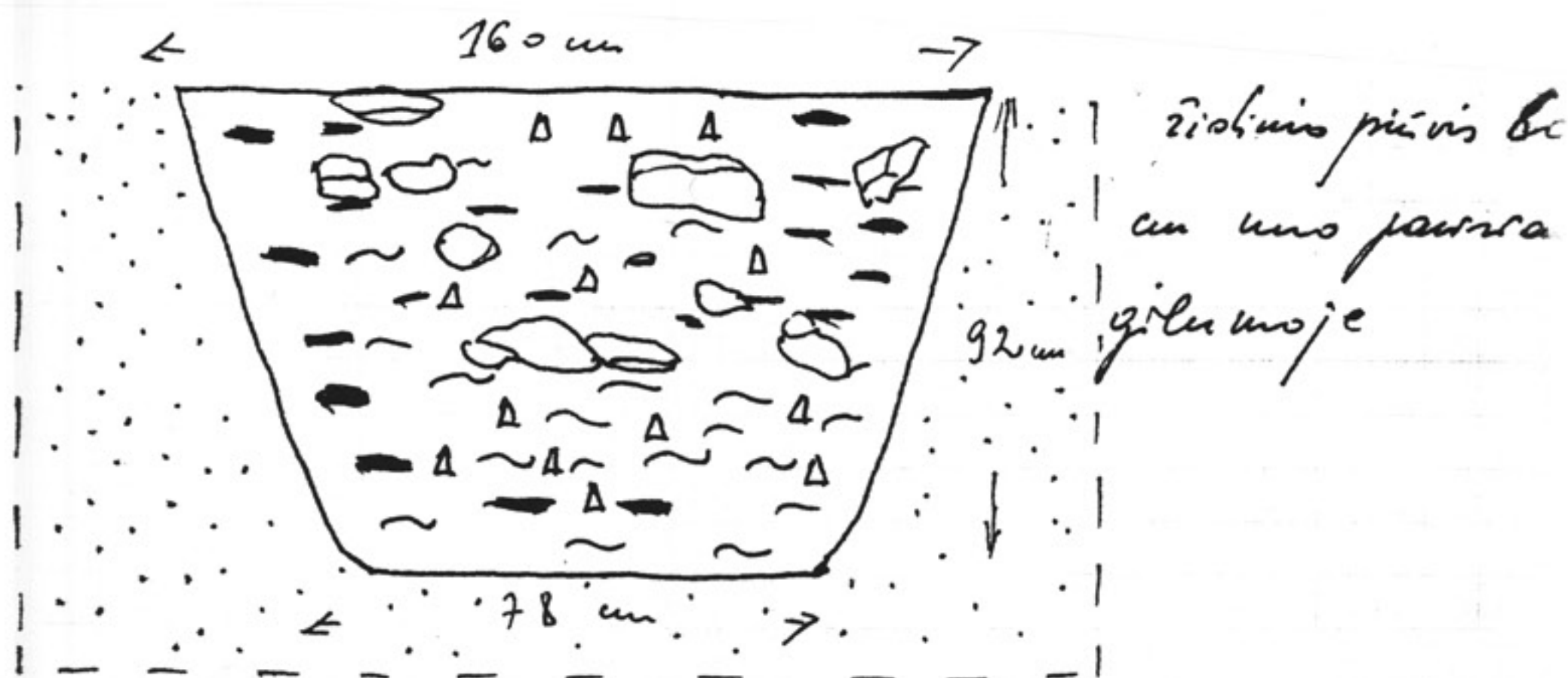

2-sis židinyš atsidendė kv. BCD-6-7, 60 cm gil. nuo paviršiaus. Šiame gylyje jis išryškėjo kaip beveik taisykliai apvali 180x200 cm dydžio degusių dėmė. Pradėjus šią dėmę preparuoti, 62-65 cm nuo paviršiaus gylyje, pradėjo dengtis apdegę akmenys prie kurių gausu grublėtų puodų šukių. Be to, 62 cm gil. buvo surastas molinis verpstukas, kurio dalis nuskelta. Jis žemais, ploščiais galais, trikampėmis duobutėmis iš abiejų pusių puošta briauna, 2,6 cm storio, 4,8 cm diametro. Tarp židinio akmenų, 67 cm gilumoje surastos ir pilkšvo granito ^{girnų} pirmas gabalas negiliu, šlifotu įdubimu.

Akmenys, jų viršutinė eilė, židinyje išdėstyti puslankiu. Tarpas tarp jų - 45-50 cm. Vyrauja vidutiniai: 17x12x8; 14x11x9; 12x7x5; 8x7x9; 6x2x5; 6x7x11 ir pan.

Padarius židinio piūvį pasirodė, kad duobės būta 92 cm gylis (152 cm matuojant nuo paviršiaus), ji į apačią siaurėja ir dugne siekia 78 cm pločio. Piūvyje, po viršutiniais židinio akmenimis, 10-12 cm giliau, matomi apdegę paskiri duomenys (dydis panašus nurodytajam aukščiui). Valant, preparuojant padarius piūvį likusią

židinio pusę, buvo, apart gausaus puodų šukių skaičiaus, surastas miniatiūrinis tamsios spalvos molinis puodelis, turįs 2,5 cm aukščio ir 3 cm diametre. Puodų šukės grublėtos. Rasta ornamentuotas žgnai-
bomis
stambus puodo pakraščio ir petelio fragmentas.

Ploto Nr. IX pietvakarinės sienos skersinis pjūvis

Pjūvis yra 10 m ilgio raidėmis sužymėtoje (ABCDEFGHIK-1) perkastos pusėje, vidiniame mažojo, supančio aikštelę, pylimo šlaite. Įsikasta kv. A-65-80 cm, kv. BC-100-220 cm, kv. D-144-66 cm, kv. EFGHIK = 65 cm. Velėna ir povelėninis dirvožemio sluoksnis siekia 17-20 cm po juo kv. A, B (dažnai) ir kv. D, E, F, G (dažnai) matomas stipriąs vidinę pylimo šlaitą akmenų grindinys (kv. A - dvi akmenų eilės, kv. E - dvi akmenų eilės, o likusiose kv. - viena. Akmenų dydis: 13x15x17; 9x13x8; 18x14x7; 7x5x11; 3x4x6; 11x5x8; 7x9x9; 8x12x14 ir pan. Tarp akmenų matomi degėsiai, paskiri angliukai. Po akmenimis, o kv. G (dažnai), H, I, K, kur akmenų nėra, permaišytas žemės su smėlio priemaiša 22-40 cm storio sluoksnis, apačioje kurio - nejudintas smėlis. Išimtį sudaro kv. BC ir D (dažnai). Čiapiūvyje matoma perkasta, permaišyta su degėsiais, žemė, buvusios duobės, kuri yra iškasta vėliau, kontūrai. Duobės viršū-

je plotis yra 264 cm, apačioje (kv. C) - 95 cm. Duobės maksimalus gylis yra kv. C-1 - 220 cm. Apačioje - nejudintas smėlis.

Šiaurės vakarinės sienos skersinis pjūvis

Pjūvis yra kv. 1-10-A per pylimo vidinio šlaito žemutiniąją dalį (kv. 1-2) ir aikštelėje (kv. 3-10). Įsikasta kv. 1-100-110 cm, kv. 2-75-90 cm, kv. 3-10-60 cm. Velėna ir povelėninio dirvožemio sluoksnis yra 14-18 cm storio.

Po šiuo sluoksniu, kv. 1-4 (dalinai) matomos dvi akmenų grindinio taisyklingos, tvarkingos eilės. Prie akmenų ir po jais - degėsių priemaiša žemėje su smėliu. Po to kv. 1-2 - 17-20 cm storio gautensyvus degėsių sluoksnis, o kv. 3-4 - tamsi maišyta žemė. Tamsi maišyta žemė matoma piūvyje ir kv. 5-10. Jos sluoksnio storis siekia 40-45 cm. Giliau - nejudintas smėlis.

6. Kunigiškių piliakalnio gyvenvietės tyrinėjimai

Jau buvo minėta, kad prie Kunigiškių piliakalnio yra buvusi didžiulė gyvenvietė. Ji buvo įsikūrusi nuo piliakalnio į pietus esančiuose žemės plotuose. Tai kelių ha plotas, šiaurės ryt. ir ryt. pusėje apribotas bevardžio upelio, bėgančio piliakalnio rytine ir šiaur. papėde ir vakar. pusėje luoma, pro kurios dugną teka Jevonis. Tarp gyvenvietės ir piliakalnio yra apie 40-60 m pločio loma. Gyvenvietės ryt. pakraštyje, prie pat piliakalnio yra pil. Vaitkevičiaus sodyba, o vakar. ir pietvak. pusėje yra Baltramonų sodyba. Pastariesiems ir priklausė anksčiau buvusios gyvenvietės žemė, kuri, kaip pasakojama, buvo ariama nuo neatmenamų laikų. Šiuo metu čia yra Pajevonio taryb. ūkio dirbamos žemės plotai ir pil. Vaitkevičiaus daržai. Minėtame didžiuliame plote yra randama puodų šukių, vietomis matoma tamsesnė žemė. Rasta čia degėsių, šlako, strėlių. Traktoriumi išartoje žemėje apie 2 m plote aptikome daug deginto molio gabalų. 1964 m. didelė gyvenvietės dalis palikta neužsėta. Tuo buvo sudarytos sąlygos šia vieta patyrinėti. 1964 m. tebuvo iškastas vienas perkakas 10x10 m didumo ir ištirtas nedidelis plotelis, kuriame paviršiuje matėsi daug deginto molio.

Gyvenvietės pl. Nr. 1.

Šis plotas paimtas į pietus nuo Vaitkevičiaus sodybos, aukščiausioje gyvenvietės vietoje, apie 300 m nuo sodybvietės. Jis yra arčiau šiaur. vakar. gyvenvietės pakraščio (arčiau luomos). Jis yra 10x10 m dydžio, ribos nustatytos pagal kompasu rodykles. Šiaur. ir pietinė pusė sužymima

raidėmis A-K, o vakar. ir piet. pusė - skaičiais 1-10. Žemė čia ariama. Pernai čia buvo sodintos ropės, o šiais metais plotai šalia užsėti kukurūzais. Buvusio arimo vagos gana gilios. Plotas apaugęs pūdymui būdingom žolėm: ramunėm, rūgštyinėmis, garstukais. Kasimo technika pritaikyta mums įprasta. Pašalintas ariamos žemės sluoksnis, išvalytas ploto dugnas nuo laisvų žemių. 25-30 cm gil. dirvožemio sluoksnis baigės, pasirodė visur pilkšvai baltas smulkus smėlis. Keliose vietose pradėjo ryškėti atskiros dėmės. 30-35 cm gil. apatinis sluoksnis - nejudintas. Dėmių kontūrai pasidarė gana ryškūs. Dėmės ir buvo tiriamos toliau. Čia konstatuota 5 tamsesnės žemės dėmės. Ištyrus paaiškėjo, kad tai yra dviejų židinių ir trijų ūkinių duobių vietos.

1. Gyvenvietės pl. Nr. 1. židiniai

1. Pirmasis židinytis fiksuojamas tiriamojo ploto B-C-2-3 kvadratuose. Jis yra ploto pietvakariniame kampe. Iš buvusio židinio išliko tamsesnės spalvos žemės dėmė, kurios sampilė konstatuota smulkių angliukų, tarsi su degėsiais maišytos žemės, bei viena kita grublėtu paviršiumi puodų šukė. Buvusio židinio skersmuo - 1 mx1,10 m. Jo dugnas plokščias, tamsesnės žemės sluoksnis tėra 3-6 cm storio.

2. Antras židinytis konstatuotas C-D-9-10 kvdr. Jį sudarė pailga tamsios žemės dėmė, 2 m ilgio ir 130 cm pločio. Židinio kontūrų rytiniame gale, daugiau E-9 kvadrato, konstatuota deginto molio plotelis. Jo skersmuo apie 60 cm, aiškių ribų jis neturi. Židinytis gana plokščias, tik vidurys kiek gilesnis. Židinio dėmės storis tėra 12-24 cm. Židinio vietoje be deginto molio, susasta dar viena gelež. gargažė, grublėtų puodų šukių, vienas kitas blogai išlikęs

gyvulio kaulas. Šukių tarpe paminėtinios 3 šukelės su banguotiniu pakraščeliu.

2. Gyvenvietės pl. Nr. 1. duobės

Duobė 1.

Jinai buvo nuo pirmo židinio į pietus per 3 m atstume, kvadrat. G-H-Y-2-3. Jos kontūrai išryškėjo 30 cm gil. ir skyrėsi nuo aplinkinės žemės tamsesne spalva. Dėmė apskrita, skersmuo 110 cm. Skerspjūvyje išryškėjo, kad duobė yra buvusi siaurėjančiu tiesiu dugnu 120 cm gil. nuo ploto dugno. Šonai ir dugnas lygus. Duobė užsipildžiusi tamsios spalvos žeme, daug tarsė su suodžiais susimaišiusios žemės. Ypatingai žemė juoda ir su degėsiais duobės dugne. Rasta duobės sampilė pora gabalėlių deginto molio ir kelios smulkios grublėtos šukės. Po dugnu eina šviesus nejudintas smėlis. Šią duobę reikia laikyti ūkinės paskirties.

Duobė 2.

Antroji duobė nuo židinio Nr. 1 yra tiesiai į šiaurę per 2 m atstume. Tai jau B-C-5-6 kvadr. Atsikasė 30 cm gil. Kontūrai gana ryškūs, juos sudaro tamsi didoka dėmė, kiek pailga. Duobės kontūrų skersmuo 110 cm. Duobė yra buvusi 1 m gilumo, tiesiais šonais ir plokščiu dugnu. Visa pripildyta pilkšvos spalvos, tarytum su pelenais susimaišiusios žemės. Sampilė pastebėta kiek smulkių angliukų ir keli šukių gabalėliai. Jokių kitų žymių nekonstatuota.

Duobė 3.

Trečioji duobė šiame plote buvo rasta ploto šiaurės vakarų pačiame kampe - kvadr. 10-A. Jos pusė išeina už ti-

riamąjį ploto ribų į šiaurę ir į vakarus. Jos kontūrai buvo ypatingai ryškūs, žemė čia juodos spalvos, jau viršuje pastebimi angliukai. Jų čia daugiau negu kitur šiame plote. Tai gana didelė, 150-160 cm skersmens ir 110 cm gilumo duobė, jos šonai tiesūs, bet dugno link siaurėja ir dugne duobė ~~xxxx~~ turi apie 1 m ir 20 cm pločio. Ji nuo kitų dviejų duobių skiriasi tuo, kad jos sampile surasta gana daug puodų šukių. Jų gausiau buvo duobės dugne. Rasta taip pat degėsių, deginto molio ir gyvulių kaulų. Kaulai labai blogai išsilaikę. Po duobės dugnu pasirodė nejudintas šviesus smėlis.

Gyvenvietės pl. 1 radiniai

Kaip jau aukščiau nurodyta, tyrinėjamajame plote rasta tik 2 židiniai ir 3 duobės. Radinių tarpe pirmąja keramika, gausiau jos rasta židiniuose ir duobėse.

Tai daugiausia grublėta keramika. Ji nieku nesiskiria nuo piliakalnyje rastos tokios pat keramikos. Būdingesnės šukės paimtos. Jokių dirbinių nesurasta.

Gyvenvietės pl. Nr. 2.

Apie 40 m nuo gyvenvietės ploto į pietryčius išartyje dirvoje aptikome nedidelį plotelį, kuriame, kaip jau buvo nurodyta, matėsi labai daug deginto molio gabalėlių. Toje vietoje prakasėm 2x2 plotelį ir nustatėm, kad čia yra buvusi molinės krosnelės vieta, kuri visiškai suardyta beariant dirva. Išliko tik sutraiškinto deginto molio gabalų plotas-dėmė, kuri aiškias turėjo ribas tarp aplinkinės šviesios žemės. Tarp deginto molio gabalų rasta degėsių. Dėmė apskrita, 180 cm skersmens ir 6 cm storio. Kai kurių

gabalu viena pusė lygi, tarsi išlenkta. Čia gali būti arba metalams tirpdyti krosnelės vieta arba puodams deginti krosnelė. Pirmajai minčiai prieštarauja ta aplinkybė, kad tarp molio gabalų nėra šlako ir nors gabalai gerai degti, tačiau labai švarūs. Keletas gabalų paimta į muziejų.